

Journal of the Adventist Theological Society, 24/1 (2013):127-174.

Časopis Adventistickej teologickej spoločnosti 24/1 (2013):127-174.

Článok © 2013 **Fernando Canale**.

O tom, ako byť ostatkom

Fernando Canale

Teologický seminár adventistov siedmeho dňa

Andrews University

Adventisti siedmeho dňa tvrdia, že sú cirkvou ostatkov biblických prorociev. Podľa historickej metódy prorockého výkladu sa vidia ako zvyšok času konca predpovedaný v [Zjavení 12:17](#) **A drak sa rozhneval na ženu a odišiel bojovať s ostatnými z jej semena, ktorí zachovávajú prikázania Božie a majú svedoctvo Ježiša Krista.**¹

Konkrétne vidia, že ich hnutie sa stretáva s identifikačnými znakmi **ostatku** v knihe Zjavenie. Medzi tieto znaky patrí **zachovávanie prikázaní (12:17)**, **svedectvo o Ježišovi (12:17)**, **vytrvalosť Zjavenie14:12** **Tu je trpezlivosť svätých, tu tí, ktorí ostríhajú prikázania Božie a vieru Ježišovu., viera v Ježiša(14:12) a ohlasovanie posolstiev troch anjelov Zjavenie14:6** **A videl som iného anjela, letiaceho prostredkom neba, ktorý mal večné evanjelium, aby ho zvestoval tým, ktorí bývajú na zemi, a každému národu i pokoleniu i jazyku i ľuďu.**² Adventisti učia, že človek by mal dodržiavať všetky Božie prikázania, veriť v dar proctva prejavový prostredníctvom spisov Ellen Whiteovej, vytrvať, mať vieru v Ježiša (pravdy Biblie, ktorým Ježiš veril a učil) a kázať posolstvo troch anjelov zo **Zjavenia 14:6-12**, ktoré pripravuje Boží ľud na druhý advent.³

Postupom času však niektorí adventisti začali váhať, pokiaľ ide o ich identitu ako ostatku. Hoci sú si vedomí identifikačných znakov **ostatku**, je pre nich čoraz ťažšie pochopiť, čo ich robí **ostatkom**, a vysvetliť to iným protestantom.

Gerhard Pfandl, "Identifying Marks of the End-time Remnant in the Book of Revelation," in *Toward a Theology of the Remnant*, ed. Ángel Manuel Rodríguez, *Studies in Adventist Ecclesiology* (Silver Spring, MD: Biblical Research Institute, 2009), 139.

² For an explanation of the identifying marks of the remnant see *ibid.*, 140.

³ *Ibid.*, 158.

Kresťanom.⁴ Nestačí jednoduchý exegetický (**EXEGZA** - *rozbor, slovný al. vecný výklad nejakého textu, najmä biblického*) výklad poznávacích znakov **ostatku** v Písme. **Koniec koncov, iní protestantskí kresťania interpretujú tieto texty inak.** Navyše, ako mohlo dodržiavanie Soboty, prejav proctva v spisoch Ellen Whiteovej a kázanie evanjelia v kontexte posolstiev troch anjelov, urobiť adventizmus jediným skutočným viditeľným vyjadrením Božej cirkvi na planéte? Koniec koncov, aj iní protestantskí kresťania zachovávajú prikázania, dokonca aj siedmy deň Sobotu. Majú tiež prejavy prorockého daru, vytrvajú vo viere v Krista a hlásajú evanjelium. Ak adventisti a evangelikáli kázu to isté evanjelium, ostatné kresťanské denominácie by tiež mali patriť k viditeľnej cirkvi - Kristovmu telu, a teda k **ostatku**.

Protestanti si vo všeobecnosti myslia, že „cirkev“ je duchovným neviditeľným medzidenominačným telom Krista. Z tohto pohľadu musia považovať myšlienku, že jedna denominácia je skutočne viditeľná Kristova Cirkev, za zvláštnu, pomýlenú, nebiblickú a možno trufalú. Je zrejmé, že je jednoduché vyhlásiť, že adventizmus je cirkvou **ostatku**, pretože vyhovujeme identifikačným znakom **ostatku** prezentovaným v knihe Zjavenia, toto nestačí pre členov cirkvi a ani pre ostatných spolukresťanov.

V tejto súvislosti si musíme položiť niekoľko dôležitých otázok. Čo to znamená byť **OSTATKOM**? Ako súvisí **Ostatok** s inými kresťanskými denomináciami a prebiehajúcim ekumenickým hnutím? Na akom základe stojí **Ostatok**? Čo premieňa skupinu kresťanov na biblický **ostatok**? Inými slovami, musíme sa pozrieť za poznávacie znaky a zamyslieť sa nad podstatou alebo základnými charakteristikami **Ostatku** a základom, na ktorých stojí.

Nemám v úmysle dokázať, že cirkev adventistov siedmeho dňa je cirkvou **ostatku**, ale ukázať adventistom a aj neadventistom pochopenie, ktoré je základom nároku a poslania **ostatku**. Navyše sa tu nebudem zaoberať biblickými základmi ekzeziologickými, teologickými a filozofickými predpokladov. Pokúsim sa len načrtnúť úvodný a neúplný obraz toho, čo znamená byť **ostatkom** v našich časoch.

Ekzeziológia je odvetvím dogmatickej teológie, ktoré sa zaoberá otázkou Cirkvi, Božieho ľudu.

Teológia (z gr. *theologia* (θεολογία) < θεός (Boh) + λόγος (slovo)) alebo **bohoslovie** je náuka o Bohu. Predmetom teológie je boh a veda, ktorej predmetom je náboženstvo, sa nazýva religionistika. Výraz *teológia* bol známy v gréckej filozofii od čias Pytagora: vtedy označovali menom *teológovia* mužov, ktorí básnili o bohoch.

Filozofia (gr. φιλοσοφία ako *láska k múdrosti*; *filein* = ľúbiť, *sofia* = múdrosť) je štúdiá hlavných, všeobecných a fundamentálnych problémov, ako sú bytie, existencia (**ontológia**), poznanie a otázka pravdy (**epistemológia**), hodnoty (**axiológia**), otázka existencie a povahy Boha (**filozofická teológia**), podstaty a prirodzenosti človeka (**filozofická antropológia**), pravidiel platného usudzovania (**logika**), myseľ (**filozofia mysle**), **jazyk**, morálne normy a mravnosť konania (**etika**), krásno (**estetika**) a ďalšie. V porovnaní s **mytológiou** a **mysticizmom** alebo **náboženstvom** sa filozofia odlišuje hlavne svojím kritickým prístupom, systematickou prácou a dôverou v odôvodnené argumenty. V jej základe stojí **pojmové**, **racionálne** a **kritické myslenie**. Na rozdiel od exaktnej alebo reálnej vedy filozofia nemá definovaný svoj predmet a nepoužíva formalizovanú **metodológiu**. Napriek tomu niektoré jej disciplíny (napr. axiológia, logika, epistemológia) môžu za určitých okolností nadobudnúť vedecký charakter a precíznosť.

Pôvodne filozofia zahŕňala všetko teoretické poznanie, ale postupne sa z nej vyčlenili **exaktné**, **prírodné** a **spoločenské vedy**. Takto vznikla určitá medzera medzi filozofiou a z nej vyčlenenými vednými odbormi. O vyplnenie tejto medzery sa snažia niektoré hraničné disciplíny (napr. **filozofická ekonómia**, **filozofia matematiky** a iné).

4 Tarsee Li, "The Remnant in the Old Testament," in *Toward a Theology of the Remnant*, ed. Ángel Manuel Rodríguez (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2009), 163-70.

Cirkev ostatkov

V Písme je povaha a existencia **ostatku** zakotvená v dejinách spásy a stáva sa synonymom pre Boží ľud ako pre Izrael, tak aj pre cirkev.⁵ Pavol jasne chápal kresťanskú cirkev ako **ostatok** Izraela **Rim 11:16-26** **Priklad olivy** ¹⁶A jestli je prvotina svätá, vtedy aj celé cesto, a jestli je koreň svätý, vtedy aj vetvi. ¹⁷Ale ak sú niektoré vetvi vylomené, a ty, ktorý si z divej olivy, vštepený si medzi ne a stal si sa spoluúčastným koreňa a tuku olivy, ¹⁸ nechváľ sa proti vetviám: a jestli sa chváliš, vedz, že nie ty nesieš koreň, ale koreň teba. ¹⁹Nuž tedy povieš: Vetvi sú vylomené, aby som ja bol vštepený. ²⁰Dobre. Vylomené sú neverou, a ty stojíš vierou. Nebuď vysokomyseľný, ale sa boj! ²¹Lebo ak Boh neušetril prirodzených vetví, mohol by snád' neušetriť ani teba. ²²Vidz tedy dobrotu i prísnosť Božiu! Na tých, ktorí padli, prísnosť, a na teba dobrota Božia, keď zostaneš v dobrote, ináč budeš aj ty vyťatý. ²³A zase oni, keď nezostanú v nevere, budú znova vštepení, pretože Boh má moc zase ich vštepíť. ²⁴Lebo ak si ty vyťatý z olivy, ktorá je prírodou planá, a si proti prírode vštepený do dobrej olivy, o koľko skôr potom títo súc prirodzenými vetvami vštepení budú do svojej vlastnej olivy! **Izrael bude zase prijatý** ²⁵Lebo nechcem, bratia, aby ste nevedeli toho tajomstva, aby ste neboli sami u seba múdrymi, že zatvrdenie z čiastky stihlo Izraela dotiaľ, dokiaľ nevojde plnosť pohanov, ²⁶ a tak bude celý Izrael spasený, jako je napísané: Prijde zo Siona Vysloboditeľ a odvráti bezbožnosti od Jakoba. Vznikajúcu kresťanskú cirkev vidí ako „**vštepenú**“, „**vyživovanú**“ (v. 17) a „**podporovanú**“ (v. 18) vierou v Božiu zmluvu s Izraelom. Cirkev ako Izrael stojí na svojej viere v Božie slovo a zmluvu s Abrahámom. Obidve patria ako ratolesti k tomu istému pestovanému olivovníku a vierou prijímajú výživu z jeho „**svätého koreňa**“ (v. 16-17). Cirkev je „**pestovaný strom**“, ktorý vychádza zo „**svätého koreňa**“. Predchádzajúci kontext⁶ silne uvádza, že Boh nezavrhol Izrael (v. 1)⁷ a naznačuje, že „**obrábaný strom**“ je konkrétnym zvyškom Izraela,⁸ vyvoleným Božou milosťou (v. 5) a utvoreným vierou odpoveď časti Izraela (v.23).

5 Raoul Dederen, "The Church," in *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, ed. Raoul Dederen (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2001), 548.

6 In Romans 11:1-2, Paul affirms that God has not rejected Israel whom He foreknew. Foreknowledge takes us back in the history of Salvation to the time before time, that is, the time when God devised the plan of salvation (predestination) on the basis of his foreknowledge (Romans 8:29). For an introduction to the biblical understanding of foreknowledge and predestination, see Fernando Canale, *Basic Elements of Christian Theology: Scripture Replacing Tradition* (Berrien Springs, MI: Andrews University Lithotech, 2005), 104-64. Based on His foreknowledge and predestination God chose (Romans 11:6-11) to create the nation of Israel to be His chosen instrument to bring salvation to all the nations of the earth. Assuming this theological context, in Romans 11:2, "Paul reflects the common OT and Jewish corporate sense of election, according to which God's choosing of the nation Israel guarantees blessings and benefits (as well as responsibility; note the continuation of Amos 3:2, cited above) to the people as a whole but does not guarantee salvation for every single Israelite (see again the argument of 9:6-29)." Douglas J. Moo, "The Epistle to the Romans," *The New International Commentary of the New Testament* (Grand Rapids, MI: Eerdmans 1996), 674-75.

7 "By placing the verb at the earliest possible position in the question [Romans 11:1], the words 'God' and 'his people' stand next to each other so as to express the inconceivability of God actually turning his back on his chosen people. Numerous passages in the OT express the idea of an absolutely irrevocable commitment of Yahweh to Israel. The exclamation 'By no means!' expresses 'abhorrence' at this incredible possibility." Robert Jewett, Royd David Kotansky and Eldon Jay Epp, *Romans: A Commentary, Hermeneia: A Critical and Historical Commentary on the Bible* (Minneapolis, MN: Fortress, Press, 2006), 653.

8 In Romans 11:2-4, the reference to "[t]he 1 Kings passage, which is one of the seminal 'remnant' texts in the OT, suits Paul's purpose admirably, with its contrast between the apparent hopeless state of Israel and God's assurance of his continuing care for the people through his preservation of a remnant of true believers. It is possible that Paul also finds a parallel between Elijah and himself: each is a key salvation-historical figure, is confronted with the apparent downfall of spiritual Israel, but finds new hope in God's preservation of a remnant of true believers. For God's preservation of a remnant is not only evidence of his present faithfulness to Israel; it is also a pledge of hope for the future of the people." Moo, "The Epistle to the Romans," 676-77. Paul "makes the comparison between Elijah's situation and his own explicit. As God had 'left for himself' a solid body of faithful worshipers in Elijah's time, so 'at the present time,' the time of eschatological fulfillment, he has brought into existence a 'remnant.' No more than the defection of Israelites to the worship of Baal in Elijah's time could the widespread Jewish indifference to the fulfillment of God's promises in Paul's day invalidate God's faithfulness to Israel and thereby cause his word to 'fail.'" (cf. 9:6a). *Ibid.*, 677. The "remnant motif" was already a technical and dynamic historical category biblical writers used to refer to Israel's development and eschatology. On the use of the historical pattern of the remnant in the Old Testament, see Gerhard F. Hasel, *The Remnant: History and Theology of the Remnant Idea from Genesis to Isaiah* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1980). See also, Li, "The Remnant in the Old Testament," 23-41.

5 Raoul Dederen, „Cirkev“, v *Príručke adventistickej teológie siedmeho dňa*, vyd. Raoul Dederen (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2001), 548.

6 V Rimanom 11:1-2 Pavol tvrdí, že Boh nezavrhol Izraela, ktorého vopred poznal. Predvedomie nás vracia v dejinách Spásy do doby pred časom, teda do doby, keď Boh na základe svojho predvedomia vymyslel plán spásy (predurčenia) (Rímskym 8:29). Pre úvod do biblického chápania predvedomia a predurčenia pozri Fernando Canale, *Základné prvky kresťanskej teológie: Tradícia nahrádzajúca Písmo* (Berrien Springs, MI: Andrews University Lithotech, 2005), 104-64. Na základe svojho predvedomia a predurčenia sa Boh rozhodol (Rímskym 11:6-11) vytvoriť izraelský národ, aby bol Jeho vyvoleným nástrojom, ktorý prinesie spásu všetkým národom zeme. Za predpokladu tohto teologického kontextu v Rimanom 11:2 „Pavel odráža bežný SZ a židovský korporatívny zmysel vyvolenia, podľa ktorého Božie vyvolenie národu Izrael zaručuje požehnanie a výhody (ako aj zodpovednosť; všimnite si pokračovanie Ámosa 3: 2, citované vyššie) ľudu ako celku, ale nezaručuje spásu každému jednotlivému Izraelitovi (pozri opäť argument 9:6-29). Douglas J. Moo, „The Epistle to the Romans“, *The New International Commentary of the New Testament* (Grand Rapids, MI: Eerdmans 1996), 674-75.

7 „Umiestnením slovesa na čo najskoršiu možnú pozíciu v otázke [Rímskym 11:1] sa slová ‚Boh‘ a ‚jeho ľud‘ postaví vedľa seba, aby vyjadrili nepredstaviteľnosť Boha, ktorý sa v skutočnosti obrátil chrbtom k sebe. vyvolených ľudí. Mnohé pasáže v SZ vyjadrujú myšlienku absolútne neodvolateľného záväzku Jahveho voči Izraelu. Výkrik ‚V žiadnom prípade!‘ vyjadruje „nechutenie“ nad touto neuveriteľnou možnosťou.“ Robert Jewett, Royd David Kotansky a Eldon Jay Epp, *Romans: A Commentary, Hermeneia: A Critical and Historical Commentary on the Bible* (Minneapolis, MN: Fortress, Press, 2006), 653.

8 V Rimanom 11:2-4 je odkaz na „úryvok z 1. Kráľov, ktorý je jedným z kľúčových „zvyškových“ textov v SZ, obdivuhodne vyhovuje Pavlovmu zámeru s jeho kontrastom medzi zdánlivo beznádejným stavom Izraela a Božím uistením o jeho trvalej starostlivosti o ľudí skrze jeho zachovanie zvyšku pravých veriacich. Je možné, že Pavol tiež nachádza paralelu medzi Eliášom a sebou samým: každý z nich je kľúčovou historickou postavou spásy, je konfrontovaný so zjavným pádom duchovného Izraela, no nachádza novú nádej v Božom zachovaní ostatku pravých veriacich. Lebo to, že Boh zachoval ostatok, nie je len dôkazom jeho súčasnej vernosti Izraelu; je to aj prísľub nádeje pre budúcnosť ľudí.“ Moo, „Epis to Rimanom“, 676-77. Pavol „výslovne porovnáva Eliášovu situáciu s jeho vlastnou. Ako Boh v Eliášových časoch ‚ponechal pre seba‘ pevné telo verných ctiteľov, tak ‚v súčasnosti‘, čase eschatologického naplnenia, priviedol k existencii ‚zvyšok‘. uctievanie Baala v Eliášových časoch by mohlo spôsobiť, že rozšírená židovská ľahostajnosť k

plneniu Božích zaslúbení v Pavlových dňoch znehodnotí Božiu vernosť Izraelu, a tým spôsobí jeho slovo „zlyhať“ (9:6a). Tamže, 677. „Motív pozostatkov“ bol už technickou a dynamickou historickou kategóriou, ktorú biblickí pisatelia používali na označenie izraelského vývoja a eschatológie. O použití historického vzoru ostatku v Starom zákone pozri Gerhard F. Hasel, *The Remnant: History and Theology of the Remnant Idea from Genesis to Isaiah* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1980). Pozri tiež Li, „Ostatok v Starom zákone“, 23-41.

Týmto spôsobom Pavol opisuje vznikajúcu kresťanskú cirkev, ku ktorej patrí (v. 1), ako zvyšok Izraela, Boh starostlivo pestovaný olivovník. Pavlov pohľad naznačuje, že eschatologický zvyšok opísaný Jánom v **Zjavení 12:17** sa nemá chápať ako entita odlišná od cirkvi, ale ako samotná cirkev, historicko-duchovné pokračovanie cirkvi ako zvyšku Izraela.

Biblické očakávanie objavenia sa zvyšku konca času a popis jeho identifikačných znakov upozorňujú kresťanov na jeho vzhľad a poslanie. **Nemali by sme však uvažovať o ostatku ako o entite**, ktorá vznikne až na konci času pred druhým príchodom Krista. Namiesto toho by sme mali uvažovať o ostatku ako o biblickom označení aplikovanom na historický a duchovný vývoj Božích ľudí, Izraela aj cirkvi, v dejinách spásy. „**Ostatok**“ je teda kvalifikátor opisujúci historicko-duchovnú realitu Božej Cirkvi počas dejín vykúpenia. V skutočnosti existuje eschatologický **ostatok**, pretože historická povaha Boha, Jeho zmluva a dejiny spásy vyžadujú a otvárajú budúcnosť pre Jeho verných, cirkev.⁹

⁹ „V hebrejskej Biblii bol motív ostatkov od začiatku začlenený do dejín spásy a postupne sa používal na vyjadrenie budúcich očakávaní jahvistickéj viery. Zvyšok a možnosť budúcnosti sú tak hlboko prepojené, že tam, kde nie je ‚zvyšok‘, nie je ani budúcnosť.“ Li, „Ostatok v Starom zákone“, 24.

Podstata Ostatku

Kvôli svojej historickej povahe Boží ľud vždy existuje ako **zvyšok**, teda ako **Ostatok, pozostatok alebo posledný, ktorý sa pripojí k dlhej histórii veriacich, ktorí už neexistujú**. Navyše, oddanosť Božieho ľudu voči Bohu je vždy pod útokmi síl zla **Efezanom 6:12** **Lebo nie je nám zápasit' s krvou a s telom, ale s kniežatstvami, mocnosťami, so svetovládcami temnosti tohoto veku, s duchovnými mocami zlosti v ponebeských oblastiach.**; **1. Petra 5:8** **Buďte triezvi a bdejte, lebo váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral;** **Zjavenie 12:16-17** **Ale zem pomohla žene; lebo zem otvorila svoje ústa a pohltila riek, ktorú pustil drak zo svojich úst.** ¹⁷ **A drak sa rozhneval na ženu a odišiel bojovať s ostatnými z jej semena, ktorí zachovávajú prikázania Božie a majú svedoctvo Ježiša Krista, môžeme prežiť iba vtedy, ak sa pevne držíme viery v Božie slovo a zmluvné zaslúbenia.** **Efezanom 6:13-19** ¹³ **Preto vezmite na seba celú zbraň Božiu, aby ste mohli odolať v ten zlý deň a vykonajúc všetko stáť.** ¹⁴ **Tedy stojte majúc svoje bedrá opásané pravdou a súc oblečení v pancier spravodlivosti** ¹⁵ **a majúc nohy obuté v hotovosti evanjelia pokoja.** ¹⁶ **A pritom pri všetkom vezmite štít viery, ktorým budete môcť uhasiť všetky ohnivé šípy toho zlého.** ¹⁷ **A vezmite aj prilbu spasenia i meč Ducha, ktorým je slovo Božie,** ¹⁸ **modliac sa každou modlitbou a prosbou každého času v Duchu a tým cieľom bdejúc s celou vytrvanlivosťou a prosbou za všetkých svätých,** ¹⁹ **i za mňa, žeby mi bolo dané slovo, keď otvorím svoje ústa, aby som prsto a smele oznámil tajomstvo evanjelia.** Tieto skutočnosti nám pomáhajú pochopiť, prečo v Písme slovo **ostatok** nielen pomenúva eschatologická cirkev, ale hlavne opisuje podstatu Cirkvi ako tej ktorá je v histórii verná Božiemu zjaveniu v Písme.

V širokom kontexte dejín spásy, zmluvy a božského vyvolenia sú dve základné charakteristiky Božieho ľudu (**Izrael, cirkev a eschatologický ostatok**) vernosť¹⁰ a poslanie. Svätá cirkev bola, je a bude spoločenstvom verným Božiemu volaniu. ¹¹Existencia cirkvi závisí a stojí na jej vernosti Božiemu slovu: **Žalm 78:8** **a aby neboli jako ich otcovia, pokolenie odpadlicke a spurné, pokolenie, ktoré neupravilo svojho srdca poslúchať Hospodina ktorého duch nebol verný voči silnému Bohu.** **Sk 11:21-23** ²¹ **A ruka Pánova bola s nimi, a uveril veľký počet duší a obrátil sa k Pánovi.** ²² **A**

dopočula sa o tom cirkev v Jeruzaleme, a vyslali Barnabáša, aby prešiel až do Antiochie,²³ ktorý, keď prišiel a uvidel tú milosť Božiu, zaradoval sa a napomínal všetkých, aby v predsavzatí srdca zotrvali verní Pánovi.; **Sk 16:5** A tak pevnely sbory vo viere a množily sa hojne počtom čo deň.¹²

Bez viery v Boží meči - Písmo sa cirkev stáva ľudskou organizáciou.

Kresťanská cirkev vznikla preto, že Boh Starého zákona splnil svoj zmluvný prísľub svetu **Genesis 3:15** A pološím nepriateľstvo medzi tebou a medzi ženou, medzi твоjím semenom a medzi jej semenom; ono ti rozdrťí hlavu a ty mu rozdrťíš päťu.) s Abrahámovi **Genesis 12:3** A požehnám tých, ktorí Ťa žehnajú, a tých, ktorí ti zlorečia, prekľajem, a budú požehnané v tebe všetky čel'ade zeme. tým, že odhalil svoju bytosť a charakter v

10 „Základnou charakteristikou je ŽIVÁ VIERA. Podľa NZ je cirkev spoločnosťou nie mysliteľov alebo robotníkov, ale veriacich. „Veriaci“ alebo „tí, ktorí uverili“ sa neustále používa ako synonymum pre členov cirkvi: **Sk 4:4** Ale mnohí z tých, ktorí počuli slovo, uverili, a narástol počet mužov tak asi na päť tisíc... **32** A toho množstva uverivších bolo jedno srdce a jedna duša, a ani jeden z nich nehovoril o ničom z toho, čo mal, že je to jeho vlastné, ale mali všetko spoločné... **5:14** A čím ďalej, tým viacej veriacich sa pridávalo Pánovi, množstvá mužov a žien,... **15:5** Ale vraj povstali niektorí zo sekty farizeov, ktorí uverili, a hovoria, že sa musia obrezovať, a že sa im má prikázať, aby zachovávali zákon Mojžišov...**18:27** A pretože chcel prejsť do Achaje, bratia ho povzbudili k tomu a napísali učeníkom, žeby ho prijali. A on, keď ta prišiel, prospel mnoho uverivším skrze milosť; **1Tes 1:7** takže ste sa stali vzorom všetkým veriacim v Macedonii a v Achaji. **1Tim 4:12** Nech nikto nepohŕda tvojou mladosťou, ale buď príkladom verných v slove, obcovaní, v láske, v duchu, vo viere, mravnej čistote. **KRST**, ktorý bol od začiatku vstupným obradom do cirkvi a znakom príslušnosti ku Kristovmu telu, bol v podstate obradom viery a vyznania: **Sk 2:38,41** A Peter im povedal: Činite pokánie, a nech sa pokrstí jeden každý z vás na meno Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov, a dostanete dar Svätého Ducha. ⁴¹ A tak tí, ktorí ochotne prijali jeho slovo, dali sa pokrstiť, a pripojilo sa toho dňa okolo troch tisícov duší.; **Sk8:12** Ale keď uverili Filipovi, ktorý im zvestoval o kráľovstve Božom a o mene Pána Ježiša Krista, krstili sa mužovia a ženy.; **Sk16:31–33** A oni povedali: Uver v Pána Ježiša Krista a budeš spasený ty aj tvoj dom. ³² A hovorili mu slovo Pánovo i všetkým, ktorí boli v jeho dome. ³³ A pojal ich v tú hodinu nočnú, umyl ich od rán a bol naskutku pokrstený on i všetci jeho domáci.; **Sk 18:8** A Krispus, predstavený synagogy, uveril Pánovi s celým svojím domom, i mnohí z Korinťanov počúvajúc verili a dávali sa pokrstiť. Táto cirkev stojaca na viere nebola len aktom intelektuálneho súhlasu, ale symbolom dôverného spojenia medzi veriacim a Kristom, ktoré vyústilo do nového stvorenia **2.Kor. 5:17** Takže ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením; drevne pominulo, hľa, všetko je nové. Dederen, „Cirkev“, 561.

11 „V kresťanskom jazyku **eklesia** označovala „zbor“ alebo spoločenstvo tých, ktorých Boh povolal zo sveta, aby boli Jeho ľudom. Bola to spoločnosť tých, ktorí boli slobodní, ale vždy si uvedomovali, že ich sloboda pramení z poslušnosti ich Pánovi...Bohu v Kristu je autorita, ktorá ustanovila **eklesiu**. Patrí Bohu, pretože ho povolal do bytia, prebýva v ňom a vládne nad ním.“ Tamže, 542.

12 „V starozákonnom motíve verného ostatku je historický vzor. Zisťujeme, že keď si Pán vyberie verný **ostatok** z väčšej skupiny, tento verný **ostatok** má neskôr tendenciu odchádzať od Pána do takej miery, že si Pán vyberie nový verný **ostatok** z tejto skupiny, čím sa cyklus opäť spustí.“ Li, „Ostatok v Starom zákone“, 31.

Život a smrť Ježiša Krista na kríži **Matúš 16:16-18** A Šimon Peter odpovedal a riekol: Ty si Kristus, Syn živého Boha!¹⁷ A Ježiš odpovedal a riekol mu: Blahoslavený si Šimone, synu Jonášov, lebo telo a krv ti toho nezjavily, ale môj Otec, ktorý je v nebesiach. ¹⁸ A ja ti tiež hovorím, že si ty Peter, Skala, a na tej skale zbudujem svoju cirkev, a nepremôžu jej ani brány ríše smrti; ; **Ján 14:8-10** ⁸ Na to mu povedal Filip: Pane, ukáž nám Otca, a bude nám dosť. ⁹ Ježiš mu povedal: Taký dlhý čas som s vami, a nepoznal si ma Filipe? Kto mňa videl, videl Otca, a jako ty hovoríš: Ukáž nám Otca? ¹⁰ Či neveríš, že ja som v Otcovi a Otec vo mne? Slová, ktoré vám ja hovorím, nehovorím sám od seba, ale Otec, ktorý prebýva vo mne, on činí tie skutky. Presnejšie povedané, kresťanská cirkev vznikla ako verný **OSTATOK** Božieho ľudu, ktorý vierou prijal Božie zjavenie v Starom zákone a Kristovo zjavenie v Novom zákone **Židom 1:1-2** ¹ Kým za dávna mnoho ráz a mnohým spôsobom hovorieval Bôh otcom v prorokoch, za týchto posledných dní nám hovoril v Synovi, ² ktorého ustanovil za dediča všetkého, skrze ktorého učinil aj veky. **Cirkev je teda historicko - duchovné spoločenstvo, ktoré sa zhromažďuje, spája, stojí na Ježišovi a svedčí o ňom.** Cirkev existuje vďaka svojej viere v Krista a svedectvu o Kristovi svetu. V najpravšom

zmysle Cirkev existuje v Kristovi.¹³ Jej existencia je duchovná. Uskutočňuje sa ako historický spoločný vzťah viery v Jeho Slovo a Jeho poslanie, ako sú zjavené v dejinách spásy a zaznamenané v Písme pod vedením Ducha Svätého.

V dejinách spásy teda eschatologický **ostatok** nie je niečím novým, ale je pokračovaním kresťanskej cirkvi ako zvyšku Izraela. Jej povaha a existencia sa točí okolo jej duchovnej vernosti Kristovmu Slovu a poslaniu. V dôsledku toho, aby sa adventisti presunuli za tvrdenie, že sú eschatologickým **ostatkom** na základe jeho identifikačných znakov k skutočnému ostatku, ktorý Boh použije s mocou na konci času, mali by adventisti preskúmať svoju vernosť Kristovmu Slovu a Jeho poslaniu vo všeobecnom kontexte dejín kresťanskej cirkvi.

Vznik tradície

Čoskoro potom, čo apoštoli pod vedením Ducha Svätého medzi sebou v novozákonných spisoch ohlásili zjavenie Boha v Ježišovi Kristovi, ich kresťania začali používať nielen ako pravidlo viery, ale aj ako duchovný pokrm. Spolu so zjaveniami, ktoré dal Boh predtým v časoch Starého zákona, sa stali teologickým a duchovným základom pre kresťanskú cirkev.

Proces prijímania, privlastňovania si a duchovného osvojovania si Božieho slova **však vždy zahŕňa výklad**. Kvôli mnohým a zložitým historickým dôvodom na začiatku svojej histórie kresťanská cirkev postupne prispôbovala svoje učenie a liturgické formy gréčtine.

¹³ For an introduction to the “In-Christ” motif in the writings of Paul see Ivan T. Blazen, “In Christ: Union with Him as Savior and Lord in Paul,” in *Biblical Research Institute Release - 2*, ed. Ángel Manuel Rodríguez (Silver Springs, MD: Biblical Research Institute, 2005).

¹³ Úvod k motívu „v Kristovi“ v Pavlových spisoch pozri v Ivanovi T. Blazen, „V Kristovi: Spojenie s Ním ako Spasiteľom a Pánom v Pavlovi“, vo vydaní *Biblical Research Institute - 2*, ed. Ángel Manuel Rodríguez (Silver Springs, MD: Biblický výskumný ústav, 2005).

Ontologické kategórie.¹⁴ Kresťanskí vodcovia čeliaci svetu kultúry, vedy a rozumu a z rôznych dôvodov sa rozhodli neodmietnuť poprednú vedeckú kultúru svojej doby: grécku filozofiu v jej **novoplatónskom** formáte. Historici kresťanskej teológie označujú tento proces za „**helenizáciu**“. ¹⁵ alebo alternatívne „**dejudaizácia**“¹⁶ kresťanstva. Prispôbením sa kultúrnym trendom svojich dní raní kresťania postupne a radikálne nahradili **makrohermeneutické** predpoklady, ktoré pisatelia Nového zákona prevzali zo starozákonného kánonu. Nepochybujem o tom, že si kresťania mysleli, že sú verní Bohu a želali si napredovať v jeho poslaní na zemi. Žiaľ, postupne zanedbávali Izaiášov príkaz používať biblické učenia ako interpretačné princípy na hodnotenie nových duchovných udalostí **Izaiáš 8:20** **K zákonu sa obráťte a k svedoctvu! Istotne povedia podľa tohoto slova, istotne povie ten, kto nebude mať svitu rannej zory.** Navyše tiež nedokázali nasledovať Kristovu hermeneutickú prax, keď použili učenie a kategórie Starého zákona ako interpretačné princípy potrebné na správne vysvetlenie Jeho spásnej služby a smrti na kríži svojim učeníkom **Lukáš 24:27,44** ²⁷ **A započnúc od Mojžiša a od všetkých prorokov vykladal im, čo kde vo všetkých písmach je napísané o ňom.** ⁴⁴ **A povedal im: Toto sú moje slová, ktoré som vám hovoril, keď som ešte bol s vami, totiž že sa musí naplniť všetko, čo je napísané o mne v zákone Mojžišovom, v prorokoch i žalmoch.**

Nahradenie starozákonných makrointerpretačných princíпов interpretačnými princípmi **odvodenými z gréckych filozofických kategórií** viedlo k rozvoju, upevňovaniu a dominancii kresťanskej tradície na všetkých úrovniach kresťanstva, ako je **výklad Písma, teologické konštrukcie, služobné praktiky, liturgické formy a misionárske stratégie**. Keďže táto situácia vládla viac ako tisíc rokov, systematické miešanie filozofických názorov na Boha, ľudskú prirodzenosť, rozum a svet preniklo do všetkých úrovní kresťanského myslenia, života a konania a

zakorenilo sa v samotnom kresťanstve. Pre duchovné účely bolo Písmo nahradené sviatostným systémom liturgie a bohoslužieb. Hoci Písmo v kresťanskej tradícii nikdy nechýbalo, nová filozofická **hermeneutika** rozhodne prekrútila jeho učenie a oslabilo jeho moc. Nakoniec to prispelo k tomu, že cirkev sama seba chápala ako náhradu za Izrael a nie ako jeho **ostatok**.

Novoplatonizmus alebo neoplatonizmus je neskorá forma starogréckej **filozofie**, ktorá nasledovala po **strednom platonizme**, a v ktorej sa miešali **antické** prvky myslenia s **náboženstvom** a s orientálnou **filozofiou**; v tomto smere začal **Plotinos** v 3. storočí v spise *Enneady* pretvárať **Platónovo** učenie. Myslitelia, ktorí nadväzovali na Plotina rozvinuli rôzne formy novoplatonizmu. Vplyv novoplatonizmu významne sprostredkúval **Augustín z Hippa**.

Predstavitelia novoplatonizmu sa pozerali na svet ako na veľký organický celok, ktorého súčasťou je človek, a v ktorom hrajú dôležitú úlohu vzájomné vzťahy.

Helenizácia (helenizovanie) alebo pogrécťenie (pogrécťovanie) je dávanie gréckeho rázu (najmä gréckeho jazyka a kultúry) niečomu resp. podľaňnutie gréckemu vplyvu (najmä kultúre či jazyku). Termínom sa môže myslieť až definitívna asimilácia rôznych národov do gréckej kultúry a národa.

hermeneutika [gr.] — v užšom (pôvodnom) význame umenie interpretácie textov, v širšom (novšom) význame metodologický postup humanitných vied (napr. teológie, filozofie, histórie, hudby, pedagogiky, práva) pri interpretácii objektívnych výsledkov rozumovej činnosti človeka (napr. texty, hudba, zákony ap.) na základe ich porozumenia (pochopenia), metóda zameraná na výklad, vysvetlenie a pochopenie myšlienok, textov, teórií, udalostí ap., ktoré sa usiluje vykladať v ich širokom kontexte a so zaaňžovaním autorovho výkladu (pochopenia a uhla pohľadu).

Pojem hermeneutika je odvodený z gréckeho slova *herméneuein* (vykladať, objasňovať),

14 Adolph Harnack describes the Christian Church of the middle of the third century as “a new commonwealth, politically formed and equipped with fixed forms of all kinds. We recognize in these forms few Jewish, but many Greco-Roman features, and finally we perceive also in the doctrine of faith on which this commonwealth is based, the philosophic spirit of the Greeks.” As consequence, “The Christian Church and its doctrine were developed within the Roman world and Greek culture in opposition to the Jewish Church.” Adolph Harnack, *History of Dogma*, trans. Neil Buchanan, 7 Volumes vols. (New York: Dover, 1961), 1: 45-46.

15 Harnack popularized the notion of “Hellenization” to describe the gradual adaptation of Christian doctrine to Greek, Neoplatonic ontological patterns. See for instance, *ibid.*, 1: 41-50. See also, Jaroslav Pelikan, *The Christian Tradition: A History of the Development of Doctrine*, 5 vols. vols. (Chicago, IL: Chicago University Press, 1971-1989), 1: 45. 16 ———, *The Christian Tradition: A History of the Development of Doctrine*: 1: 21.

14 Adolph Harnack opisuje kresťanskú cirkev z polovice tretieho storočia ako „nové spoločenstvo, politicky sformované a vybavené pevnými formami každého druhu. V týchto podobách rozoznávame málo židovských, ale veľa grécko-rímskych črt a napokon v náuke viery, na ktorej je toto spoločenstvo založené, vnímame aj filozofického ducha Grékov.“ V dôsledku toho „kresťanská cirkev a jej doktrína boli vyvinuté v rámci rímskeho sveta a gréckej kultúry v opozícii k židovskej cirkvi“. Adolph Harnack, *Dejiny dogmy*, prel. Neil Buchanan, 7 zväzkov sv. (New York: Dover, 1961), 1: 45-46.

15 Harnack spopularizoval pojem „helenizácia“, aby opísal postupné prispôsobovanie kresťanskej doktríny gréckym neoplatónskym ontologickým vzorom. Pozri napríklad tamtiež, 1: 41-50. Pozri tiež, Jaroslav Pelikan, *Kresťanská tradícia: Dejiny vývoja učenia*, 5 zv. obj. (Chicago, IL: Chicago University Press, 1971-1989), 1: 45. 16 ———, *Kresťanská tradícia: História vývoja doktríny*: 1: 21.

Vznik Písma a Anonymný zvyšok

„**Syntéza**“ medzi gréckymi makrohermeneutickými interpretačnými princípmi a biblickými údajmi, na ktorých stojí kresťanská tradícia, zastrešila osudový konflikt, ktorý skôr či neskôr musel vytvoriť teologické a duchovné nezrovnalosti. Napríklad Luther si všimol do očí bijúcu nepravdivosť: systém záslužných skutkov ktoré zjavne nezodpovedal skúsenostiam alebo jasnému učeniu Písma. S Bohom daným presvedčením a pevným odhodlaním sa obrátil na Písmo, aby bojoval proti tradícii a reformoval cirkev. Písmo vzniklo z tradície.

Postupom času sa Lutherovo a Kalvínovo „obrátenie k Písmu“ zintenzívnilo a rozšírilo po celej Európe a Amerike. V tomto procese hlavné a radikálne reformácie postupne znovu objavovali a integrovali zabudnuté biblické učenia do štruktúry kresťanstva. Predovšetkým anglickí puritánski teológovia počas 17. storočia a John Wesley počas 18. storočia používali Písmo na spochybnenie tradície. Súčasne objavenie ďalších biblických učení vyvolalo stále väčšiu doktrinálnu a teologickú fragmentáciu protestantského kresťanstva.

V skutočnosti „obrátenie sa k Písmu“ prostredníctvom hlavnej línie a radikálnych reformácií nespochybnilo, ale prevzalo a použilo interpretačné princípy, ktoré kresťanská tradícia čerpala z gréckych filozofických myšlienok. Tento málo povšimnutý fakt hlboko v histórii protestantských a evanjelických skúseností môže vysvetľovať, prečo vznik Písma, ktorý nasledoval po reformácii, nepriniesol jednotnú alternatívu k rímskemu katolicizmu, ale skôr čoraz väčšiu fragmentáciu kresťanstva v doktrínach, praktikách a denomináciách, ktoré stále pokračuje v nezmenšenej miere.

Z historického hľadiska však protestantské „obrátenie sa na Písmo“ zahŕňa postupný vznik začínajúceho „anonymného“ **ostatku**. Je to pozostatok, pretože vzniká skôr z vernosti k Písmu než z tradície a filozofie. Je anonymný, pretože je bez znakov alebo značiek, ktoré charakterizujú a identifikujú **ostatok**, nemožno ho teda jasne rozpoznať. Napokon, začína, pretože existuje v anembryonálnom štádiu vývoja. V dôsledku toho anonymný zvyšok je provizórnou etapou v procese obnovy Cirkvi späť do jej biblickej podstaty ako **ostatku** Izraela.

Možno, že analýza zmien vo vedeckom myslení a praxi, ktorú presadil filozof vedy Thomas Kuhn, nám môže pomôcť lepšie pochopiť nestabilnú existenciu anonymného začínajúceho **ostatku**, ktorý sa objavil v dôsledku „obrátenia sa k Písmu“ reformátorov¹⁷. Kuhn tvrdí, že „normálne“ veda produkuje objavy, ktoré sa stávajú základom pre hľadanie a interpretáciu nových údajov a objavov.¹⁸ Postupom času akumulácia a zdokonaľovanie poznatkov vytvára množstvo informácií tvoriacich „tradíciu normálnej vedy“. Normálna veda sa zas stáva interpretačnou paradigmou, ktorá riadi vedeckú interpretáciu, poznanie a prax.¹⁹ Keď však paradigma (vzor) nedokáže interpretovať alebo osvojiť si nové údaje alebo objavy, vznikajú anomálie²⁰, ktoré vedú ku kríze vo vedeckej interpretácii a k obdobiu „výnimočnej vedy“.²¹ toto sa stáva, interpretačná paradigma je spochybnená, študovaná a nakoniec nahradená novou, čo vedie k „vedeckej revolúcii“. Mali by sme mať na pamäti, že nová interpretačná paradigma nie je artikuláciou alebo rozšírením starej. Je to skôr „rekonštrukcia poľa z nových základov, rekonštrukcia, ktorá mení niektoré z najzákladnejších teoretických zovšeobecnení poľa, ako aj mnohé z jeho paradigmatických metód a aplikácií.“²²

Skupina kresťanských teológov vedená rímskokatolíckym teológom Hansom Küngom uznala hodnotu Kuhnovej analýzy vedeckých revolúcií a aplikovala ju na oblasť kresťanskej teológie s cieľom interpretovať kresťanské tradície a napredovať vo vývoji ekumenickej teológie a praxe.²³ Je zrejmé, že Küng a jeho skupina chápal, že otázky, ktorým kresťanstvo čelilo v treťom kresťanskom tisícročí, sa týkali hermeneutických makrointerpretačných princíпов.²⁴

¹⁷ For an introduction and evaluation to Kuhn's thought see, for instance, Frank Hasel, "Scientific Revolution: An Analysis and Evaluation of Thomas Kuhn's Concept of Paradigm and Paradigm Change for Theology," *Adventist Theological Society* 2(1991).

¹⁸ Thomas S. Kuhn, *The Structure of Scientific Revolutions*, 2d ed. (Chicago: The University of Chicago Press, 1970), 10.

¹⁹ *Ibid.*, 42.

²⁰ *Ibid.*, 52-53.

²¹ *Ibid.*, 82.

²² *Ibid.*, 85.

²³ Hans Küng, *Theology for the Third Millennium*, trans. Peter Heinegg (New York, NY: Doubleday, 1988), 123-27. Hans Küng, and David Tracy, ed. *Paradigm Change in Theology: A Symposium for the Future* (New York, NY: Crossroad, 1991); Hans Küng,

¹⁷ Úvod a vyhodnotenie Kuhnovej myšlienky pozri napríklad Frank Hasel, „Vedecká revolúcia: Analýza a hodnotenie koncepcie paradigmy Thomasa Kuhna a zmeny paradigmy pre teológiu“, *Adventist Theological Society* 2 (1991).

¹⁸ Thomas S. Kuhn, *Štruktúra vedeckých revolúcií*, 2. vydanie. (Chicago: The University of Chicago Press, 1970), 10.

¹⁹ Tamže, 42.

²⁰ Tamže, 52-53.

²¹ Tamže, 82.

²² Tamže, 85.

23 Hans Küng, *Teológia pre tretie tisícročie*, prel. Peter Heinegg (New York, NY: Doubleday, 1988), 123-27. Hans Küng a David Tracy, ed. *Zmena paradigmy v teológii: Sympóziu pre budúcnosť* (New York, NY: Crossroad, 1991); Hans Küng,

Christianity: Essence, History, and Future, trans. John Bowden (New York, NY: Continuum, 1995).

24 ———, *Theology for the Third Millennium*: xii. 25 Ibid., 47-63, specially page 59.

Ich teologický záväzok voči tradícii²⁵ im však neumožňoval správne rozpoznať pravú povahu „anomálií“, ktoré vznik Písma priniesol Luther a protestantská reformácia do tkaniva kresťanstva. Očividne nerozumeli ani pravej podstate teologickej krízy a hermeneutickej revolúcie, ktorej kresťanstvo čelí.

Aplikujme teraz Kuhnov opis makrohermeneutickej zmeny vo vzorcoch myslenia vedeckej komunity na myslenie a prax kresťanskej cirkvi. To nám pomôže preskúmať spôsob, akým protestantské „obrátenie“ k Písmu prinieslo vznik anonymného, začínajúceho a nestabilného **ostatku**.

Pretože vernosť Písmu a jeho poslaniu patrí k podstate **ostatku**, zameriame našu krátku analýzu na teologickú zmenu, teda zmenu v chápaní kresťanských doktrín. Pozorné čítanie dejín kresťanských doktrín odhaľuje, že kresťanstvo čoskoro vyvinulo teologickú tradíciu, ktorá sa upevňovala v priebehu stredoveku. Podľa neoplatónskych a aristotelovských hermeneutických princípov ako sú Augustín a Akvinský možno najvýznamnejšími systematizátormi kresťanskej tradície. Až do súčasnosti táto tradícia zodpovedá Kuhnovej „normálnej vede“. Nazvime to teda „normálna teológia“.

Podľa Kuhna postupne vznikajú anomálie. Anomálie pochádzajú z nových údajov, učení alebo udalostí, ktoré „nezodpovedajú“ systému normálnej vedy. Ako systém normálnej vedy rieši nové výzvy, stáva sa silnejším a presnejším. Nakoniec však vzniknú nejaké anomálie, ktoré nezodpovedajú systému. Na ich vyriešenie je potrebné kreatívne myslenie. Tu „kreatívne myslenie“ znamená „myslenie mimo rámca“ (škatuľka je tradícia). Ako bolo spomenuté vyššie, Martin Luther si všimol do očí bijúci nesúlad medzi Pavlovým jasným učením o ospravedlnení z viery a o spásе cez plenárne pápežské odpustky. Vo svojom pokuse vyriešiť tieto anomálie však Luther stále uvažoval v škatuľke normálnej teológie a používal zdroje, ktoré v nej našiel: **tradíciu a Písmo**. Všetci vieme, že systému normálnej teológie sa nepáčilo „opravovanie“ Lutherovho pokroku s jeho návrhom „ospravedlnenie len z viery“ a umiestnil ho „mimo“ jej komunity.

Keď Lutherov pohľad zaujal predstavivosť svojej doby, znásobili sa anomálie vychádzajúce z Písma, ktoré spochybňovali systém normálnej teológie. Časom tento trend vyvolal obdobie teologickej krízy vyplývajúcej z protestantského „obrátenia sa k Písmu“. Po takmer piatich storočiach „teologickej krízy“ a fragmentácie sa však žiadna teologická revolúcia nekonala. Obdobie „výnimočnej vedy“, predpovedá Kuhnova analýza, sa ešte nezopakovalo s obdobím „výnimočnej teológie“. Podľa Kuhnovej analýzy vedeckých revolúcií by obdobie „výnimočnej teológie“ malo nahradiť starú hermeneutickú paradigmu, kde normálna teológia čerpala z gréckych filozofických myšlienok, novou. Je zrejmé, že ateologická revolúcia porovnateľná s tým, čo Kuhn opisuje ako vedecká revolúcia, sa ešte nestala. Prečo nie?

Hlavným dôvodom absencie mimoriadnej teológie a nástupu teologickej revolúcie je, že protestantský „obrátenie sa k Písmu“ nikdy nespochybnil hermeneutické princípy normálnej teológie. Hoci postupom času protestantská reformácia viedla k znovuobjaveniu skutočného bohatstva biblických učení a praktík, nikdy nespochybnila tradíciu filozofickej interpretácie základných makrohermeneutických princípov. Preto toľko ohlasovaný reformačný princíp samotného písma („sola Scriptura“) v skutočnosti nikdy nespochybnil **interpretačnú úlohu tradície** založenej na gréckych filozofických myšlienkach o **realite Boha, ľudskej prirodzenosti, svete, celku reality (ontológia a metafyzika) a rozume**. (epistemológia). Presnejšie povedané,

hlavná línia reformátorov použila Písmo, aby spochybňovali doktrinálne body v tradícii, **ale nikdy nie hermeneutický a metodologický základ, na ktorom stojí kresťanská tradícia**. Naopak, **tradícia** je výslovne uznávaným zdrojom biblickej hermeneutiky.²⁶ Navyše, aj keď sa radikálni reformátori ako anabaptisti odklonili od hlavnej línie reformácie explicitne aplikovali zásadu „sola Scriptura“ radikálnym spôsobom, čím ďalej opúšťali tradíciu, nikdy nespochybnili makrohermeneutické princípy normálnej teológie.

²⁶ Keith A. Mathison, *The Shape of Sola Scriptura* (Moscow, ID: Canon Press, 2001),

Vytvorí niekedy protestantské „obrátenie sa k Písmu“ obdobie mimoriadnej teológie, ktorá by spochybňovala a nahrádzala makrohermeneutickú paradigmu normálnej teológie?

Na záver, pretože cirkev stojí na Kristovi, ako je zjavené v Písme, protestantský obrat k Písmu inicioval vynorenie sa z tradície biblického ostatku, aj keď „skrytým“ alebo „anonymným“ provizórnym spôsobom. Anonymný zvyšok bol provizórny, pretože protestantská oddanosť Písmu nespochybnila ontologické, metafyzické a hermeneutické predpoklady, na ktorých kresťanské tradície postavili svoje teologické a ekleziologické systémy. Pretože protestantizmus stále zdieľa tieto základné vodiace predpoklady s rímskokatolicizmom, jeho obrat k Písmu je čiastočný a vytvára systémové a teologické nezrovnalosti, ktoré nevyhnutne viedli k čoraz väčšej ekleziologickej fragmentácii. Kvôli tejto situácii sa protestantizmus stal neschopným plne sa prejaviť ako biblická cirkev ostatkov. Namiesto toho sa stal neistým a potreboval teologické odpovede a cirkevnú stabilitu. Postupom času toto hľadanie odpovedí spôsobí, že anonymný zvyšok vydláždí cestu k vzostupu na jednej strane vznikajúceho zvyšku a na druhej strane vznikajúcej cirkvi.

Vznikajúci eschatologický zvyšok

Počas osemnásteho storočia sa anonymný **ostatok** zintenzívnil a rozšíril po celej americkej hranici za obmedzenia uložené tradíciou a organizovanými ustálenými denomináciami. V tomto prostredí protestantský obrat k Písmu vyvolal dve oživenia praktickej zbožnosti medzi obyčajnými ľuďmi a formoval kultúru čias.²⁷ Počas tohto obdobia rastúca nespokojnosť ľudí s doktrinálnymi nezrovnalosťami, ktoré vyvolala protestantská reformácia, motivovala seriózných študentov Biblie k hľadaniu spôsobu, ako prekonať tradíciu a cirkevnú fragmentáciu. hlbšie a inkluzívnejšie pochopenie Písma. Na rozdiel od reformátorov magistéria (16. storočie) a anglickí puritáni (17. storočie) toto hľadanie nepochádzalo od profesionálnych duchovných a teológov, ale od laikov.

²⁷ Pozri Alister McGrath, *Nebezpečná myšlienka kresťanstva: Protestantská revolúcia – A História od šestnásteho storočia do dvadsiateho prvého* (New York, NY: Harper Collins, 2007), 156-66.

Vyrástol zo základného a naivného presvedčenia, ktoré si Písmo dokáže vyložiť samo. Tento radikálny pohľad sa implicitne odchyľoval od hermeneutickej perspektívy magisterských reformátorov, ktorí určovali vzory, limity a hermeneutické princípy toho, čo dnes poznáme ako protestantskú alebo evanjelickú teológiu. Odmietnutie použiť tradíciu ako zdroj teológie a hermeneutického sprievodcu možno vystopovať späť k výzve radikálnych reformátorov k obnove biblického, väčšinou novozákonného kresťanstva. V osemnástom storočí v Amerike rôzne reštaurátorské skupiny prijali tento prístup ku kresťanskej teológii²⁸ v snahe prekonať to, čo sa pokazilo v katolíckej cirkvi²⁹ a historických cirkvách reformácie.³⁰

V tomto prostredí a počas druhého amerického obrodzenia (1800-1830)³¹ sa záujem o štúdium dávno zabudnutých apokalyptických prorociev Starého a Nového zákona zintenzívnil a v r.

28 Mark G. Toulouse, "Restoration Movements," in *The Encyclopedia of Christianity*, ed. Erwin Fahlbusch (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2005), 659-64. Mark A. Noll, "Rethinking Restorationism: A Review Article," *The Reformed Journal* 39, no. 11 (1989).

29 According to Steven L. Ware "restorationism may be viewed primarily as an interpretive framework used to varying degrees by nearly every Protestant group." He goes one to explain: "Stated bluntly, there was a wide-spread but not always consciously articulated perception among early radical holiness leaders (as well as among many other Protestants) that something went very wrong early in the history of the church. Following the apostolic era of the first century, during which time the church was marked by the purity of apostolic teaching, the exemplary character of sanctified lives, and the power of the Holy Spirit's demonstrations among them, the church slowly sank into corruption. Over the next few centuries pure apostolic Christianity was corrupted through the development of ecclesiastical hierarchies, the addition of pomp and splendor to worship, and the wide acceptance of Platonic philosophy. The result was a medieval Roman Catholicism which was marked by moral laxity, persecution of non-conformists, and continual dissension with kings and emperors in a struggle for political power. The church became a religious system in which, as viewed by restorationists, much of the truth of Christianity is 'buried beneath the rubbish,' buried so deep that it has been 'scarce seen or heard of for a thousand years.'" Steven L. Ware, "Restoring the New Testament Church: Varieties of Restorationism in the Radical Holiness Movement of the Late Nineteenth and early Twentieth Centuries," *Pneuma; The Journal of the Society for Pentecostal Studies* 21, no. 2 (1999): 235.

30 *Ibid.*, 236.

31 McGrath, *Christianity's Dangerous Idea: The Protestant Revolution – A History from the Sixteenth Century to the Twenty-First*:

28 Mark G. Toulouse, „Restoration Movements“, v *The Encyclopedia of Christianity*, ed. Erwin Fahlbusch (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2005), 659-64. Mark A. Noll „Rethinking Restorationism: A Review Article“, *The Reformed Journal* 39, č. 11 (1989).

29 Podľa Stevena L. Wara „restoracionizmus možno vnímať predovšetkým ako interpretačný rámec, ktorý v rôznej miere používa takmer každá protestantská skupina“. Jeden vysvetľuje: „Bezprostredne povedané, medzi ranými radikálnymi vodcami svätosti (ako aj medzi mnohými ďalšími protestantmi) bolo veľmi rozšírené, ale nie vždy vedome vyjadrené vnímanie, že sa niečo veľmi pokazilo na začiatku histórie cirkvi. Po apoštolskom období prvého storočia, počas ktorého sa cirkev vyznačovala čistotou apoštolského učenia, príkladného charakteru posvätených životov a sily prejavov Ducha Svätého medzi nimi, cirkev pomaly upadala do skazy. Počas niekoľkých nasledujúcich storočí bolo čisté apoštolské kresťanstvo skazené prostredníctvom rozvoja cirkevných hierarchie, pridanie okázalosti a nádhery k bohoslužbám a široké akceptovanie platónskej filozofie. Výsledkom bol stredoveký rímsky katolicizmus, ktorý sa vyznačoval morálnou laxnosťou, prenasledovaním nekonformistov a neustálymi rozpormi s kráľov a cisárov v boji o politickú moc. Cirkev sa stala náboženským systémom, v ktorom je podľa názoru reštaurátorov veľká časť pravdy kresťanstva „pochovaná pod odpadkami“, pochovaná tak hlboko, že ju „nevidieť ani nepočuť už tisíc rokov.“ Steven L. Ware, „Obnova cirkvi Nového zákona: Variety reštaurátorstva v hnutí radikálnej svätosti konca devätnásteho a začiatku dvadsiateho storočia“, *Pneuma; The Journal of the Society for Pentecostal Studies* 21, č. 2 (1999): 235.

30 *Tamže*, 236.

31 McGrath, *Nebezpečná myšlienka kresťanstva: Protestantská revolúcia – história od šestnásteho storočia do dvadsiateho prvého*:

Dôsledkom toho sa pozornosť presunula z prvého na druhý príchod Krista. Dôslednou aplikáciou osvedčenej historizujúcej metódy prorockého výkladu na štúdium Danielovej kapitoly 8 a 9 vzniklo skutočné ekumenické hnutie väčšinou z laikov patriacich k rôznym protestantským denomináciám, ktorí hlásali tzv. viditeľný a historický príchod Krista **22. októbra 1844**. Z veľkého sklamania, ktoré rozdrvilo úprimné očakávania „adventného hnutia“, veľmi malý počet veriacich hľadal odpovede na svoju ťažkú situáciu v Písme. Keď 23. októbra obrátili svoje oči na realitu **Nebeskej svätyne**, kde Kristus, keďže Jeho vzkriesenie a nanebovstúpenie slúžili ľuďom ako spása, našli vysvetlenie svojho sklamania. Kristus neprichádzal na zem, ale vchádzal na najsvätejšie miesto v nebeskej svätyni. Nakoniec tento objav dal vzniknúť cirkvi adventistov siedmeho dňa a jej tvrdeniu, že je cirkvou ostatkov biblických proroctiev.

Skupina evanjelikálnych veriacich, z ktorých sa neskôr stala Cirkev adventistov siedmeho dňa, však pri upriamení svojej pozornosti na Krista v **nebeskej svätyni neobjavila nové učenie alebo informácie, ktoré by kresťania nepoznali**. Skôr naopak, protestantskí teológovia si uvedomili aj novozákonnú vieru, že Kristus od svojho zmŕtvychvstania a nanebovstúpenia sedí po pravici svojho

nebeského Otca v **nebeskej svätyni**, kde nepretržite slúži našej spáse. V takomto prípade sa teda môžeme pýtať, akú doteraz zanedbávanú teologickú pravdu, ktorá môže podporiť tvrdenie, že sme ostatková cirkev, objavila táto skupina mladých evanjelických veriacich bez vzdelania v Písme, keď sa opätovne zaoberala výkladom Daniela 8,14? Odpoveď na túto otázku je pravdepodobne žiadna. Adventistickí historici už dávno uznali, že adventistické učenie bolo známe ako také v predchádzajúcich obdobiach cirkevných dejín, a to najmä počas vzniku **anonymného ostatku**.

³² Ware, "Restoring the New Testament Church: Varieties of Restorationism in the Radical Holiness Movement of the Late Nineteenth and early Twentieth Centuries," 237.

³³ Bryan W. Ball, *The English Connection: The Puritan Roots of Seventh-day Adventist Belief* (Cambridge: James Clarke, 1981), 103-07.

³⁴ See for instance, Bible Teachers Representative Group of Seventh-day Adventist Leaders, and Editors, *Seventh-day Adventists Answer Questions on Doctrine: An Explanation of Certain Major Aspects of Seventh-day Adventist Belief*. (Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1957). Le Roy Edwin Froom, *The Conditionalist Faith of our Fathers: The Conflict of the Ages over the Nature and Destiny of Man* (Washington, DC: Review and Herald, 1965-66). And the more detailed exposition by Ball, *The English Connection: The Puritan Roots of Seventh-day Adventist Belief*.

³⁵ "Thus the Sanctuary truth, so long 'cast down' and trodden underfoot throughout much of the Christian Era—until the prophesied end of the 2300 years—began to be recovered in 1844. That was the demand of Biblical Prophecy. That was the significant fulfillment of history. It is tremendously impressive. With the coming of the time came the people called of God, and the recovered message of the Sanctuary truth foretold in holy writ." Leroy Edwin Froom, *Movement of Destiny* (Washington, DC: Review and Herald, 1971), 80.

³⁶ C. Mervyn Maxwell, "A Brief History of Adventist Hermeneutics," *Journal of the Adventist Theological Society*, 4/2, (1993): 214-15.

³² Ware, „Obnova cirkvi Nového zákona: Variety reštaurátorstva v hnutí radikálnej svätosti konca devätnásteho a začiatku dvadsiateho storočia“, 237.

³³ Bryan W. Ball, *The English Connection: The Puritan Roots of Seventh-day Adventist Belief* (Cambridge: James Clarke, 1981), 103-07.

³⁴ Pozri napríklad skupinu predstaviteľov biblických učiteľov zložených z vedúcich predstaviteľov adventistov siedmeho dňa a redaktorov, adventisti siedmeho dňa odpovedajú na otázky o náuke: Vysvetlenie určitých hlavných aspektov viery adventistov siedmeho dňa. (Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1957). Le Roy Edwin Froom, *The Conditionalist Faith of our Fathers: The Conflict of the Ages over the Nature and Destiny of Man* (Washington, DC: Review and Herald, 1965-66). A podrobnejšiu expozíciu od Balla, *The English Connection: The Puritan Roots of Seventh-day Adventist Belief*.

³⁵ Pravda o Svätyni, tak dlho ‚odvrhnutá‘ a šliapaná po väčšinu kresťanskej éry – až do predpovedaného konca 2300 rokov – sa začala obnovovať v roku 1844. To bola požiadavka Biblického proctva. To bolo významné naplnenie dejín. Je to ohromne pôsobivé. S príchodom času prišli ľudia povolani Bohom a obnovené posolstvo pravdy svätyné predpovedané svätým písmom. Leroy Edwin Froom, *Movement of Destiny* (Washington, DC: Review and Herald, 1971), 80.

³⁶ C. Mervyn Maxwell, „Stručná história adventistickej hermeneutiky“, *Journal of the Adventist Theological Society*, 4/2, (1993): 214-15.

S pribúdajúcimi rokmi však nové generácie adventistov dospeli k záveru, že prví priekopníci objavili biblickú náuku o **nebeskej svätyni** a **vyšetrujúcom súde** pred Kristovým druhým príchodom. Ak je to tak, sú tieto „**výrazné**“ **doktríny** dostatočné na to, aby podporili tvrdenie, že sú **OSTATKOM**. Mnohí adventisti a neadventisti si správne kladú otázku, či „objav“ **svätynovej doktríny** stačí na to, aby podporili tvrdenie, že sme **cirkvou ostatkov**, jedinou skutočnou viditeľnou cirkvou na zemi v čase konca. Pre nich nestačí mať niekoľko „osobitných“ doktrín na podporu takého ďalekosiahleho tvrdenia. Preto sa musíme bližšie pozrieť na teologické a ekleziologické skúsenosti prvých adventistických priekopníkov.

Počas prvých šiestich formačných rokov, ktoré nasledovali po Veľkom sklamaní, raní adventistickí priekopníci pokračovali v hľadaní biblických právd mimo výkladu prorociev a **náuky o svätyni**.³⁵ Ich genialitou nebolo objaviť tieto pravdy, z ktorých väčšina už bola uznaná a prijatá mnohými v anonymnom **ostatku**. Namiesto toho urobili malý krok, ktorý mal vyvolať gigantickú teologickú

revolúciu v kresťanstve: Využili svoje novoobjavené poznatky o spôsobe, akým proroctvo a svätyňa súvisia v Písme ako hermeneutické predpoklady potrebné na pochopenie celej Biblie, celého radu kresťanských doktrín a misiu Cirkvi.³⁶ Možno najlepšie zhrnula túto epochu meniacu sa skúsenosť **Ellen Whiteová, keď vysvetlila:** „Predmetom svätyne bol kľúč, ktorý odomkol tajomstvo sklamaní z roku 1844. Otvoril sa pohľad na úplný systém pravdy, prepojený a harmonický, ukazujúci Božiu ruku ktorá viedla veľké adventné hnutie a odhalila súčasné povinnosti, ktoré vyniesli na svetlo postavenie a prácu Jeho ľudu.“³⁷

35 “Thus the Sanctuary truth, so long ‘cast down’ and trodden underfoot throughout much of the Christian Era—until the prophesied end of the 2300 years—began to be recovered in 1844. That was the demand of Biblical Prophecy. That was the significant fulfillment of history. It is tremendously impressive. With the coming of the time came the people called of God, and the recovered message of the Sanctuary truth foretold in holy writ.” Leroy Edwin Froom, *Movement of Destiny* (Washington, DC: Review and Herald, 1971), 80.

36 C. Mervyn Maxwell, “A Brief History of Adventist Hermeneutics,” *Journal of the Adventist Theological Society*, 4/2, (1993): 214-15.

37 Ellen White, *The Great Controversy Between Christ and Satan During the Christian Dispensation* (Oakland, CA: Pacific Press Publishing Co., 1888), 423.

Conditionalist Faith of our Fathers: The Conflict of the Ages over the Nature and Destiny of Man (Washington, DC: Review and Herald, 1965-66). A podrobnejšiu expozíciu od Balla, *The English Connection: The Puritan Roots of Seventh-day Adventist Belief*.

35 Pravda o Svätyni, tak dlho ‚odvrhnutá‘ a šliapaná po väčšinu kresťanskej éry – až do predpovedaného konca 2300 rokov – sa začala obnovovať v roku 1844. To bola požiadavka Biblického proroctva. To bolo významné naplnenie dejín. Je to ohromne pôsobivé. S príchodom času prišli ľudia povolani Bohom a obnovené posolstvo pravdy svätyne predpovedané svätým písmom. Leroy Edwin Froom, *Movement of Destiny* (Washington, DC: Review and Herald, 1971), 80.

36 C. Mervyn Maxwell, „Stručná história adventistickej hermeneutiky“, *Journal of the Adventist Theological Society*, 4/2, (1993): 214-15.

37 Ellen White, Veľký spor medzi Kristom a Satanom počas kresťanstva Dispensation (Oakland, CA: Pacific Press Publishing Co., 1888), 423.

Kuhnova analýza „vedeckých revolúcií“, ktorú používame na skúmanie vývoja kresťanskej cirkvi, nám môže pomôcť pochopiť rozsah toho, čo adventistickí priekopníci dosiahli za niekoľko rokov tým, že tlačili na hľadanie pravdy vedenú zásadami **Sola a Tota Písma**. Protestanti „obrátení k Písmu“ sa vo svojom odhodlaní porozumieť proroctvu konečne postúpili z počiatkovej fázy, keď nové objavy v biblickom výskume postupne generujú anomálie až do rozhodujúceho času „výnimočnej teológie“, keď je stará paradigma nahradená novou. Inými slovami, keď adventistickí priekopníci použili svoje chápanie **apokalyptických proroctiev a svätyne ako interpretačnú paradigmu**, účinne nahradili interpretačnú paradigmu, ktorú kresťanská tradícia čerpala z extra biblických filozofických myšlienok. Tento paradigmatický epochálny posun v hermeneutickej paradigme umožnil vznik viditeľného OSTATKU z Písma. Viditeľný ostatok Cirkvi konečne prišiel, aby spochybnil teologický a ekleziologický status quo. Protestantský „obrat k Písmu“, ktorý prijal „anonymný ostatok“, nakoniec ustúpil „biblickému hermeneutickému obratu“, ktorý prijal vznikajúci začínajúci viditeľný ostatok.

Prijal by anonymný ostatok „biblický hermeneutický obrat“ a spojil by svoje sily s vznikajúcim ostatkom v diele „výnimočnej teológie“, ktorú to so sebou prináša? Alebo by anonymný ostatok plne prijal hermeneutické princípy kresťanskej tradície, ktoré nikdy nespochybnil ani sa nevzdal? Nedávny vývoj naznačuje, že podstatná časť anonymného ostatku sa stáva vznikajúcou Cirkvou. Táto „cirkev“ vychádza z tradície. Prijatím tradície sa evanjelickí vodcovia pokúšajú prekonať teologické rozpory a ministerské anomálie rozdelením už tak roztrieštenej protestantskej tradície. Tým, že sa na výklad hermeneutických princíпов neuplatnil „obrátenie sa k Písmu“ a plne prijal nebiblický výklad ontologických, metafyzických a hermeneutických princíпов „ranej“ kresťanskej tradície, vznikajúca cirkev sa vracia späť. do Ríma zámerne.³⁸ Napriek tomu v

súčasnosti nie všetok anonymný **ostatok** prijíma vznikajúce cirkevné hnutie. Veľký sektor zostáva úplne oddaný „obrátaniu sa k Písmu“, a napriek tomu stále implicitne a neúmyselne preberá hermeneutickú paradigmu kresťanskej tradície. V dôsledku toho zostáva tento sektor nestabilný, pretože nie je schopný prekonať rozpor medzi ich teologickými údajmi a hermeneutickými predpokladmi. Nakoniec, keď sa jeho členovia môžu pripojiť k vznikajúcej cirkvi alebo vznikajúcemu **ostatku**, anonymný **ostatok** môže zaniknúť.

Napriek tomu, biblický hermeneutický obrat raných adventistických priekopníkov, revolučný akokoľvek bol a je, signalizuje len zrod **ostatku**, nie jeho plne rozvinutú existenciu. Doterajšie dejiny adventizmu umožňujú tento vývoj, nie však skutočný. Biblický ostatok teda neexistuje ako hotová realita, ale ako pokračujúci proces stávania sa cirkvou, ktorá sa okolo Neho zhromažďuje Jeho prítomnosťou a slovami. Vo svojej podstate **cirkev ostatkov** existuje a rastie vo svojom stávaní a bytí, ako Kristus vytvára jej posolstvo a poslanie.

Aby sme správne pochopili význam toho, že by sme boli začínajúcou viditeľnou biblickou cirkvou **ostatkov** v kontexte posledných čias dejín spásy, musíme stručne pouvažovať nad jej posolstvom a poslaním. Skôr ako sa však uberáme týmto smerom, musíme zdôrazniť spôsob, akým sa „biblický hermeneutický obrat“, ktorý prijali a rozvíjali raní adventistickí priekopníci, sa týka podstaty kresťanskej **cirkvi ostatkov**.

Kristus, hermeneutika a OSTATKU

Ako súvisí hermeneutický obrat od tradície k Písmu s ekleziológiou? Konkrétne, akým spôsobom hermeneutika kresťanskej tradície (katolícka a protestantská) a hermeneutika adventistických priekopníkov formuje ich chápanie kresťanskej cirkvi?

Jedným nepriamym spôsobom, ako vidieť, ako hermeneutický obrat od tradície k Písmu súvisí s **ekleziológiou**, je zvážiť vplyv hermeneutických predpokladov na doktrínálny systém cirkvi. V tomto prístupe sa hermeneutika týka ekleziológie tým, že vytvára alternatívu chápania celého súboru kresťanských doktrín a praktík, čím vznikajú dva konkurenčné a nezlučiteľné spôsoby chápania kresťanstva.

Ekleziológia je odvetvím dogmatickej teológie, ktoré sa zaoberá otázkou Cirkvi, Božieho ľudu.

38 Fernando Canale, “The Emerging Church: What does it Mean? And Why Should We Care?,” *Adventist Review*, June 10, 2010; and, John Jovan Markovic, “The Emerging Church: Voices of Confusion” (Part 2 of 2), *Ministry* 82, no. 5 (2010).

Nezlučiteľnosť medzi tradičným a adventistickým teologickým systémom pramení z protichodných názorov kresťanskej tradície a adventistov na povahu reality. Kresťanská tradícia zahŕňa pohľad na realitu inšpirovaný a sprostredkovaný gréckou novoplatónskou ontológiou a artikulovaný aristotelovskou metafyzikou. Adventisti naivne a implicitne (*(lat.) je bez slovného, jasného vyjadrenia.*) prijímajú pohľad na realitu vyjadrený a prijatý biblickými pisateľmi. Prvý stavia realitu Boha, Jeho činy a ľudskú spiritualitu mimo sféru času, priestoru a histórie. Ten druhý stavia realitu Boha, Jeho činov a ľudskú spiritualitu do sféry času, priestoru a histórie. Tieto opačné pohľady na realitu (ontológiu Boha, ľudí a sveta), celok (všetko vo vesmíre v vzťah k Bohu) sa stávajú nevyhnutnými predpokladmi v čase výkladu Písma, chápania jeho učenia a napĺňania Božej vôle a poslania. Rozdiel a konflikt medzi nimi nemôže byť väčší alebo obsiahlejší. Len jedna môže byť skutočnou Kristovou cirkvou.

Cirkvi založené na tradícii ignorujú a nahrádzajú pohľad na realitu (ontológiu) a celého (metafyziku) Boha zjaveného v Písme. Tým prekrúcajú biblické učenie o Bohu, Kristovi a spasení. Táto skutočnosť ich diskvalifikuje reprezentovať Boha Písma a vyhlasovať, že sú Kristovou

viditeľnou cirkvou na zemi. Tento prvý prístup sa však zaoberá ekleziológiou nepriamo, prostredníctvom učenia a praxe cirkvi. Existuje však priamy spôsob, akým hermeneutika podmieňuje podstatu kresťanskej ekleziológie.

Teraz obraciame našu pozornosť na priamy spôsob, akým sa hermeneutický obrat od tradície k Písmu vzťahuje k ekleziológii. Vo všeobecnosti väčšina kresťanov súhlasí s tým, že cirkev je v podstate duchovným spoločenstvom Krista na zemi, ktoré existuje vďaka jej vzťahu viery so skutočnou prítomnosťou Krista. Ekleziologické nezhody sa točia okolo spôsobu, akým kresťania interpretujú skutočnú prítomnosť Krista ako základ a centrum kresťanskej cirkvi. Je jasné, že akýkoľvek výklad Kristovej prítomnosti závisí od toho, ako vykladač vopred chápe povahu Boha, ľudí a Krista. A tie zase závisia od predporozumení, ktoré interpret predpokladá o všeobecnej povahe reality ako celku (ontológie a metafyziky). Zamyslime sa teda nad tým, akým spôsobom hermeneutické predpoklady ovplyvňujú chápanie a skúsenosť Kristovej prítomnosti. Tento prístup nám pomôže pochopiť, ako hermeneutika súvisí s ekleziológiou tým, že generuje alternatívne chápanie Kristovej prítomnosti, čím vytvára dve konkurenčné a nezlučiteľné základy pre kresťanskú cirkev.

Rímski katolíci a veľká časť hlavných protestantských denominácií veria, že po Kristovom vystúpení do neba máme prístup k Jeho skutočnej prítomnosti vo sviatostiach alebo prostredníctvom nich.³⁹ Kristova prítomnosť vo sviatostiach je teda podstatou, centrom a základom kresťanskej cirkvi.

Táto viera pramení z hermeneutického predpokladu, že Božia duchovná realita a naše duchovné reality nie sú ani dočasné, ani materiálne. V rámci tohto hermeneutického predpokladu sa Boh môže vzťahovať priamo k oddeleným dušiam (dušiam bez tela, ako sú anjeli podľa tradície), ale nie k dušiam inkarnovaný do hmotných tiel. Keďže ľudské duše existujú v esenciálnom spojení s hmotným telom, Boh potrebuje použiť materiálny prvok, aby dosiahol dušu. Ak sa teda Boh stane prítomným pre inkarnované duše, používa materiálny prvok na preklopenie materiálnej ontologickej medzery, ktorá existuje medzi Božou nehistorickou realitou a nehistorickou realitou ľudskej duše. V prípade Krista je jeho telo materiálnym prostriedkom, ktorý Boh použil, aby v časoch učeníkov sprítomnil svoju duchovnú nehistorickú povahu. Po vystúpení Kristovho tela do neba Boh používa iné hmotné prostriedky (víno, vodu, chlieb atď.), aby sprostredkoval kresťanskej cirkvi prítomnosť Kristovho božstva a ľudskosti.

Tradícia teda učí, že Kristova duchovná, nehistorická, božská prítomnosť sa pre nás stáva skutočnou prostredníctvom hmotných znakov a symbolov (sviatostí), ktoré vnímame svojím duchom. Je dôležité mať na pamäti, že božská prítomnosť sprostredkovaná sviatosťami je tá istá, akú zažívajú učenici prostredníctvom ľudskeho tela Ježiša Krista. Tento vzťah sa odohráva v „duchovnej“ nadčasovej sfére mimo každodenného toku historických udalostí. Sviatosti teda poskytujú materiálny prvok, ktorý Boh potrebuje, aby bol prítomný pre naše vtelené duše.

Podľa tradície sa teda Boh vzťahuje k našim nehmotným (bezpriestorovým a nehistorickým) dušiam bez potreby historického sprostredkovania Krista, ako je zjavené v Novom zákone. Ľudský Kristus už nie je Boh inkarnovaný, ale sviatosť nevyhnutná na to, aby večný bezčasový Boh sprostredkoval svoju duchovnú prítomnosť priamo našim dušiam. Kresťanskí veriaci sa teda prostredníctvom sviatostí nevzťahujú k inkarnovanej Kristovej službe v nebi, ale priamo k Božej transcendentnej nesprostredkovanej nehistorickej bytosti.

³⁹ Hoci kresťania vyvinuli rôzne spôsoby chápania sviatostí, všetky z nich vidia Božiu prítomnosť v nich alebo cez nich.

Adventizmus siedmeho dňa, ktorý sa radikálne odkláňa od tohto pohľadu, verí, že po Kristovom vystúpení do neba veriaci zažijú Jeho skutočnú historickú prítomnosť v **nebeskej svätyni** vierou prostredníctvom modlitby, štúdia a poslušnosti jeho slovám (Písmo).

Adventisti nie sú prvými kresťanmi, ktorí prijali tento názor⁴⁰, ale sú prví, ktorí urobili revolučný krok, aby použili túto biblickú vieru ako kľúč k hermeneutickým predpokladom potrebným pre celý teologický systém a pre biblické pochopenie skutočnej prítomnosti Krista, ktorý je stredobodou a základom cirkvi. Týmto malým krokom adventisti účinne odmietli **novoplatónsko-aristotelovsko-augustinovsko-tomistickontologický** základ, na ktorom stoja tradičné cirkvi, a nahradili ho biblickou ontológiou-metafyzikou Boha v **Jeho svätyni**, ktorá sa historicky vzťahuje k historickým dočasným bytostiam (Biblická ontológia ľudskej prirodzenosti). Adventisti sa tak radikálne vzdávajú od tradičných konzervatívnych a moderných protestantských a evanjelických teológov. Je jasné, že keď sa to chápe historicky, vzkriesený a nanebovstúpený Kristus nemôže byť súčasne prítomný vo sviatostiach alebo prostredníctvom sviatostí a telesne v **nebeskej svätyni**. Tvrdiť, že je prítomný vo sviatostiach, znamená **ZDUCHOVNENIE** Krista.⁴¹

⁴⁰ Na začiatku protestantskej reformácie Zwingli pochopil, že Kristova prítomnosť bola pripútaná k jeho telu v nebi, pozri napríklad W. P. Stephens, „Zwingliho teológia“, v The Encyclopedia of Christianity, ed. Erwin Fahlbusch a Geoffrey William Bromiley (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2008), 5: 864. Túto myšlienku použil ako predpoklad na odmietnutie tradičného názoru, že Kristus bol prítomný v chlebe a víne svätého prijímania. Preto „tvrdil, že Kristovo telo nemôže byť prítomné na mnohých oltároch súčasne, **pretože po nanebovstúpení bolo obmedzené na jedno miesto po Božej pravici**“. Scott Hendrix, „Lutherova teológia“, v The Encyclopedia of Christianity, ed. Erwin Fahlbusch a Geoffrey William Bromiley (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1999-2003), 3: 373.

⁴¹ Povedať, že Kristus je prítomný vo sviatostiach, nevyhnutne zahŕňa zduchovenie historickej reality Krista v nebi, čo si implicitne ontológie bezčasového bytia Boha a nesmrteľnej duše vyžadujú. Wolfhart Pannenberg predstavuje dobrých teológov pracujúcich z perspektívy „normálnej“ tradičnej teológie, keď považuje Zwingliho hermeneutické využitie Kristovej telesnej prítomnosti v nebeskej svätyni za „prekážku“ k správne chápaniu sviatostí. "Pokiaľ ide o skutočnú prítomnosť, Zwinglimu prekážala myšlienka, že vznešený Kristus je telesne pripútaný svojím sedením po pravici Boha." Wolfhart Pannenberg, Systematická teológia, prel. Geoffrey W. Bromley, 3 zv., zv. 1 (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1991-1998), 3:310-11; tamtiež. Kalvín však na základe biblických dôkazov z evanjelií tvrdí, že Kristovo skutočné telo v súčasnosti existuje v nebi, ale dáva priestor na to, aby jeho prítomnosť bola reálna vo sviatosti skrze Ducha Svätého, nie telesné, ako tvrdí rímskokatolícka dogma, ale spôsobom „majestát, prozreteľnosť a nevýslovná milosť." Ján Kalvín, Inštitúty kresťanského náboženstva, prekl. Henry Beveridge (Bellingham, WA: Logos Research Systems, 1997), IV, xvii, 26. Hoci Kalvín ide ďalej ako Luther v spochybňovaní tradičného myslenia o skutočnej prítomnosti Krista v chlebe a víne, zostáva bližšie k tradícii ako Zwingli objímajúci ontológie tradície, ktorá mu „bráni“ (aby som použil Pannenbergovu formuláciu v citácii vyššie) prijať ontologické dôsledky biblického učenia, podľa ktorého je Kristova prítomnosť nedeliteľne v nebi a spojená s jeho telom v priestore a čase. V konečnom dôsledku Kalvín s určitými výhradami prijíma Kristovu skutočnú prítomnosť v chlebe a víne. Na záver dodáva: „Keď sa tieto absurdity zbavia, ochotne pripustím čokoľvek, čo pomôže vyjadriť pravdivé a podstatné spojenie tela a krvi Pána, ako sú vystavené veriacim pod posvätnými symbolmi večere, pričom chápam, že nie sú prijímané len predstavivosťou alebo intelektom, ale sú v skutočnosti požívané ako pokrm večného života. Tamže, IV, xvii, 19.

Preto v adventizme dynamika nebeská **svätynia - slovo - modlitba - osobná** vzťahová dynamika **nahrádza** neosobnú rituálnu mechaniku sviatostí ako esencie, centra a základu kresťanskej cirkvi ako pozostatku biblických dejín a prorociev. Veriaci už viac nepociťujú prítomnosť Krista v liturgických rituáloch cirkvi a prostredníctvom nich. Namiesto toho sa veriaci prostredníctvom pochopenia Písma a modlitby stretávajú s prítomnosťou Krista, ktorý je ako anhistorická živá osoba v nebi prostredníkom medzi Božou priehľadnou bytosťou a jeho stvoreniami. **Navyše je tiež milosrdným veľkňazom, ktorý slúži spaseniu a prozreteľne vedie veriacich.** V tomto ontologickom kontexte cirkev **ostatkov** existuje a stojí ako duchovné a viditeľné spoločenstvo, ktoré vyrastá z vykupiteľsko - sprostredkovateľského diela, ktoré Kristus **vykonáva v nebeskej svätyni**; a prijatím jeho lásky a zvrchovanosti vo viere a poslušnosti prijíma Kristovo poslanie ohlasovať svetu jeho evanjelium o Božom kráľovstve.

K makrohistorickej rovine teologického a ekleziologického vývoja nepochybne patrí obrat k biblickej hermeneutike. Thomas Kuhnova analýza vedeckých revolúcií, ktorú sme vysvetlili a použili skôr v tomto článku, nám môže pomôcť správne pochopiť jej dôsledky v tejto oblasti kresťanskej ekleziológie. Prijatie biblického učenia o Kristovej historickej a telesnej prítomnosti v **nebeskej svätyni** vedie k radikálnej zmene v ontologických základoch kresťanskej teológie a ekleziológie. Časový historický ontologický rámec Písma definitívne nahrádza nadčasovú nehistorickú ontológiu kresťanskej tradície. Hermeneutické dôsledky tohto ontologického posunu sú ohromné a všetko zahŕňajúce. Jeho dôsledné uplatňovanie adventistickými veriacimi na celý systém kresťanskej teológie, bohoslužieb a služobných praktík predstavuje posun makro paradigmy na samom základe kresťanskej teológie, ktorý iniciuje obdobie mimoriadnej teológie a pripravuje pôdu pre vznik eschatologického pozostatku biblického proroctva.

Chlieb života

Cirkev ako duchovné viditeľné spoločenstvo jestvuje preto, lebo dostáva výživu od Krista, svojho streda a základu. Kristus učil v synagóge: „Ja som chlieb života. . . . Kto bude jesť tento chlieb, bude žiť naveky“ (Ján 6:35,58). Tradičná ontológia, ktorá diktovala hermeneutiku tradičných cirkví, ich priviedla k tomu, že Kristovo učenie o „chlebe života“ interpretovali sviatostným spôsobom. Vidia, ako Kristus učí, že účasťou na chlebe a víne kresťania skutočne jedia Jeho skutočnú duchovnú bytosť, ktorá je „**duchovne**“ **prítomná** „**V**“ **chlebe a víne**. Podľa tohto názoru sa duša veriaceho v skutočnosti „živí“ zo samotnej podstaty transcendentného Boha. „Napája sa“ zo skutočnej sily božského života. „Kŕmenie“ sa neodohráva v oblasti každodenného života, ale v „paralelnej ríši“ duchovných substancií (Boha a duše). Táto transakcia je preto mechanická a neosobná.

Radikálny posun paradigmy v ontologických názoroch, ktorý generoval cirkev potomstva, diktuje iný hermeneutický záväzok, ktorý vedie k historickej a osobnej interpretácii Kristovho učenia o „chlebe života“. Podľa biblickej ontológie je „chlieb života“ reinkarnovaný Kristus, ktorý zostúpil z neba (Ján 6:33, 39) a keď vystúpil späť do neba (Ján 6:62), teraz nás kŕmi slovami života a skrze prorokov (Ján 6:63) a učením a prozreteľnosťou Jeho zástupcu Duchu Svätého.

Podľa Písma sa teda „**kŕmenie**“ Kristom, ktoré vytvára cirkev, neuskutočňuje mechanicky vo sviatosťiach a prostredníctvom sviatostí ako neosobné stretnutie s Božou transcendentnou skutočnosťou. Namiesto toho, „**kŕmenie**“ Kristom, ktoré vytvára cirkev **ostatkov**, sa deje ako anhistorická skúsenosť, ktorá zahŕňa celú bytosť v slovách Písma a prostredníctvom nich ako osobné stretnutie s vteleným Kristom v nebi. Duchovné sýtenie, o ktorom hovorí Kristus, sa teda odohráva v oblasti nášho každodenného života v časovom slede a priestorovosti našich tiel, nie v éterickej, nehistorickej, nepriestorovej sfére tradičnej kresťanskej spirituality. Stručne povedané, osobná spiritualita sústredená v Kristových slovách a historických činoch nahrádza neosobnú spiritualitu sústredenú v transcendentnej, nehistorickej podstate božstva.

Správa

Práve preto, že podľa Krista sa veriaci živia jeho slovami zjavenia v Písme, spiritualita cirkvi ostatkov je bytosťne a nerozlučne spojená s jej poslanstvom. Adventisti veľa hovoria o svojom „posolstve“. **Ale čo je to správa?** Správa je komunikácia adresovaná príjemcovi. Je jasné, že príjemcom je svet, ale aký je obsah komunikácie, ktorú Boh očakáva, že **OSTATOK** doručí svetu? Postupne adventisti odpovedali na túto otázku rôznymi spôsobmi, čo vyvolávalo zmätok. Pre jeho základnou úlohou v živote a poslaní cirkvi je že, sa musíme oboznámiť s obsahom posolstva, ktoré od nás Boh očakáva, že budeme žiť a ohlasovať svetu.

Keď hovoríme o odoslaní „správy“ niekomu, vo všeobecnosti máme na mysli niečo krátke a vecné. Nie je prekvapením, že väčšina adventistov uvažuje o poslanstve cirkvi ako o niečom krátkom.

Niektorí veriaci môžu mať ťažkosti s jeho identifikáciou. Iní môžu ľahko stotožniť „posolstvo“ Cirkvi s niektorými takzvanými rozlišovacími pravdami, ako je napríklad sobota siedmeho dňa, druhý príchod, reforma zdravia, evanjelium alebo posolstvá troch anjelov. **Je posolstvo Cirkvi niečo krátke, čo sa dá rýchlo doručiť, aj keď poštu doručuje pošta? Zamyslime sa na chvíľu nad posolstvom cirkvi, pretože sa týka podstaty a poslania Cirkvi.**

Ellen Whiteová často písala o posolstve Cirkvi. Podľa nej je posolstvo Božie, ktoré dáva cirkvi ostatkov, tým istým evanjeliovým poverením, ktoré dal Kristus učeníkom pred svojím nanebovstúpením do Cirkvi. Je poverenie evanjelia ohlasovaním Božej milosti? Iste, ale ohlasovanie „tajomstiev Božej milosti“ si vyžaduje zahrnutie „celej Božej pravdy“,⁴³ „spásnosných práv posolstva tretieho anjela“⁴⁴ a „osobitných práv, ktoré nás oddelili od sveta. a urobil nás tým, čím sme.“⁴⁵ Preskúmajte tieto pomerne stručné a technické body trochu hlbšie, aby sme ocenili ich duchovný a praktický význam.

Posolstvo, ktoré Boh dáva cirkvi aby ho hlásala, je posolstvom o **Božej milosti**. Ale **milosť** nie je vec ani sila, ale základná charakteristika Božej osoby, ktorá je svojou povahou milosrdná a láskavá (2. Mojžišova 34:6; 5. Mojžišova 4:31, Žalm 116:5). Milosť sa teda zjavuje a prežíva prostredníctvom božských činov. V dôsledku toho poslanie ohlasovať **Božiu milosť** vyžaduje, aby cirkev oznamovala svetu všetky Božie skutky zjavené v Písme. Ohlasovanie Božej milosti sa teda zhoduje s ohlasovaním Jeho skutkov.

Navyše, podľa Pavla, **posolstvo**, ktoré cirkev hlása, neobsahuje nič menšie ako „celú Božiu radu“ (Sk 20:27). „Božia rada“ sa vzťahuje na „plány jeho srdca“ pre všetky generácie (Žalm 33: 11 NRSV), ktoré Boh vo svojej večnej múdrosti a porozumení navrhol (Jób 12:13, Príslovia 1:25, 8:14) a slobodným rozhodnutím svojej vôle predurčený na našu spásu pred založením sveta (Efezanom 1:11). „**Božia rada**“ alebo „**plán spásy**“, trojica predurčená pre našu spásu, zahŕňa okrem iného Kristovo vtelenie a službu (2. Korint'anom 2:7; 1:30), cieľ, aby sa ľudia stali svätými (Ef 1:4.) a premenení na Kristov obraz (Rim 8:29) prostredníctvom Kristovej vykupiteľskej obete (Ef 1:7), odpustenia hriechov (Ef 1:7) a adoptovanie do Božej rodiny (Ef 1:5).

⁴² Ellen White, „The Great Commission: A Call to Service,” Review and Herald, March 24, 1910, par. 8.

⁴³ ———, Life Sketches Of Ellen G. White: Being A Narrative Of Her Experience To 1881 As Written By Herself; With A Sketch Of Her Subsequent Labors And Of Her Last Sickness (Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association, 1915), 329.

⁴⁴ ———, Testimonies for the Church, 9 vols. (Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association, 1855-1909), 8: 24.

⁴⁵ ———, Life Sketches Of Ellen G. White: Being A Narrative Of Her Experience To 1881 As Written By Herself; With A Sketch Of Her Subsequent Labors And Of Her Last Sickness, 329.

Hlásanie „**celej pravdy**“ Božej sa teda zhoduje s ohlasovaním celého plánu spásy.

Medzi „spásne pravdy posolstva tretieho anjela“ patrí okrem iného **večné evanjelium, bázeň pred Pánom, hodina Božieho súdu, uctievanie Boha Stvoriteľa, Božie prikázania a viera v Ježiša** (Zjavenie 14:6- 13). Vyhlásenie „spásnych práv posolstva tretieho anjela teda identifikuje osobitné aspekty Božieho posolstva, ktoré bude jeho Cirkev zdôrazňovať pred jeho druhým príchodom.

„Osobitné pravdy, ktoré nás oddelili od sveta a urobili z nás to, čím sme“ zahŕňajú otázky ako napríklad učenie o svätyni, nesmrteľnosť duše, Boží zákon, **sobota** a posolstvá troch anjelov.⁴⁶ Tieto pravdy sú „mimoriadne“, pretože poskytujú biblické hermeneutické základy na výklad, „spásne pravdy tretieho anjela“, „celú Božiu vôľu“ a „tajomstvá Božej milosti“.

Na jednej strane toto krátke skúmanie obsahu posolstva **ostatku** ukazuje, že posolstvo nie je niečím krátkym, čo sa dá rýchlo spracovať a šíriť bez väčšej osobnej účasti. Na druhej strane sa mnohým môže zdať tento rozšírený pojem posolstva komplikovaný odlúčený a ohromujúci.

Takto opísaná správa sa na prvý pohľad zdá byť komplikovaná, pretože má rôzne časti a vyžaduje si väčšiu pozornosť. Správa sa zdá byť nesúvislá, pretože sa zdá, že jej mnohé časti stoja ako nezávislé komponenty, ktoré sú od seba oddelené. Posolstvo sa zdá byť ohromujúce, pretože jeho vnímaná zložitosť a nedostatok súvislostí ho stavia nad hlavu jednotlivcom, ktorí sú povrchne oboznámení s Písmom. Možno intelektuáli alebo učenici by mohli dostať toto „posolstvo“, ale nie obyčajní ľudia. Tento veľmi bežný negatívny pocit z posolstva sa zvyčajne prebudí, keď si uvedomíme jeho nevyhnutnú zložitosť: **posolstvo má veľa právd.** Žiaľ, niektorí z nás sa vyrovnávajú s týmto znepokojujúcim pocitom tak, že **správu zjednodušujú a redukujú na pravdu alebo pravdy**, ku ktorým máme lepší vzťah.

46 ———, *Counsels to Writers and Editors* (Nashville, TN: Southern Publishing Association, 1946), 30.

Výsledkom je oslabené posolstvo a strata moci, jednoty a poslania v Cirkvi.⁴⁷

Táto situácia nastáva, keď nedokážeme vnímať spôsob, akým sa všetky časti posolstva prepájajú a tvoria dokonalý, úplný a harmonický systém pravdy. Avšak prostredníctvom štúdia Biblie a modlitby môže každý vnímať úplnú a dokonalú harmóniu biblického posolstva tak, ako to vnímali priekopníci. Potom sa jeho komplexnosť stane prístupnou študentom Slova a privedie ich k tomu, aby zažili najbohatšie a najuspokojivejšie osobné stretnutie s Kristom.

Ako môžeme vnímať vnútornú teologickú, duchovnú a skúsenostnú harmóniu, ktorá existuje medzi rôznymi zložkami adventistického posolstva? Robíme to tak, že používame „medzníky“ alebo „pilieri“ právd adventizmu ako hermeneutických nástrojov na pochopenie toho, ako Biblia „rozvíja úplný systém teológie a filozofie“.⁴⁸ Tento biblický systém teológie a filozofie vyjadruje celý obsah posolstva cirkvi ostatkov. Posolstvo ostatku je teda úplným systémom teologických a filozofických právd, ktoré nahrádzajú systém teologických a filozofických právd tradície. To je dôvod, prečo cirkev ostatkov stojí v diskontinuite (*nesúvislosť, prerušovanosť*) a nahrádza cirkvi tradičného kresťanstva.

Predpoklady Posolstva

Biblické posolstvo cirkvi ostatkov stojí na troch hlavných metodologických princípoch teológie a praxe služby. **Prvý** základný princíp robí z Písma jediný zdroj nášho poznania Boha, princíp sola, tota, prima Scriptura. Jeho aplikácia smeruje k **druhému** a **tretiemu** princípu. **Druhým** princípom je princíp reality. Podľa tohto princípu je konečná realita skôr historická než nadčasová, bezpriestorová a nehistorická, ako predpokladá tradícia. **Tretím** princípom je princíp artikulácie. Tento princíp sa zaoberá spôsobom, akým sa rôzne zložky historickej reality prepájajú a vytvárajú celok. Historický Kristus „historicky spája“ celú realitu, čím nahrádza „reťaz bytia“, „poradie bytia“, resp. Tradícia „pyramídy bytia“ používa na vyjadrenie biblických obsahov a duchovných skutočností.⁴⁹ Dôsledné uplatňovanie druhého a tretieho princípu pomáha cirkvi ostatkov ísť nad rámec teologickej a ekleziologickej fragmentácie, ktorá nasledovala po protestantskom „obrátaní sa k Písmu“⁵⁰ a jej neúspechu prekonať hermeneutické pravidlo kresťanskej tradície.⁵¹

Presvedčenie, že Biblia je jediným zdrojom, z ktorého môže spoločenstvo odvodiť svoje poznanie Boha, je jasne vyjadrené v prvej Základnej viere Cirkvi adventistov siedmeho dňa. V odborných kruhoch tento princíp označujeme ako sola a tota

⁴⁷ For a good explanation of this phenomenon, see, George R. Knight, *The Apocalyptic Vision and the Neutering of Adventism* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2008).

⁴⁸ Ellen White, *Christian Education* (Battle Creek, MI: International Tract Society, 1894), 106.

⁴⁹ Toto bude rozšírené a objasnené neskôr v tejto kapitole.

⁵⁰ V priebehu storočí radikálni protestanti zažili „obrátanie sa k Písmu“ ako to, čo niektorí historici nazývajú „primitivizmus“, návrat do zlatého veku pred skreslením spôsobeným tradíciou. Toto tvrdia, že je nemožné. Z toho

vyplýva, že kresťania nemôže dosiahnuť jednotu tým, že budeme pracovať iba na Písme. „Primitivizmus. . . pri hľadaní nedotknutého prameňa v biblickom čase a najmä po jednoduchších, menej komplikovaných skutočnostiach Nového zákona robí dva nesprávne úsudky. Podceňuje držanie našich vlastných časov naše videnie Písma. A preceňuje našu schopnosť vrátiť sa späť, obnoviť ten ideálny čas – Starý zákon pre niektorých puritánov, evanjeliá pre anabaptistov, Skutky pre letničných alebo epištoly pre fundamentalistov – v jeho pôvodnej čistote. Noll, „Premyslenie Restorationism: A Review Article,“ 21. Posledná časť Nollovho komentára však naznačuje, že fragmentácia pochádza z neschopnosti pochopiť celý systém biblickej pravdy. Nedokázali nájsť v Písme princíp reality a princíp artikulácia.

51 Podľa Mathisona princíp sola Scriptura, ktorý zažili radikálni reformátori, ničí autoritu Písma, pretože si vyžaduje individualistickú hermeneutiku, aby rozhodla o jeho význame. Pri čítaní nasledujúceho citátu by ste mali mať na pamäti, že Mathison používa označenie „sola scriptura“ na označenie radikálnej reformácie tvrdiť, že sa dozvieš pravdu bez pomoci tradície. Označenie „sola Scriptura“ vyhradzuje pre reformátorov magistéria, ktorí používali hermeneutické vedenie tradície. „Nauka o sola scriptura, napriek jej tvrdeniam o jedinečnom zachovaní autority Slova Boha, ničí túto autoritu tým, že robí význam Písma závislým od úsudku každého jednotlivca. Namiesto toho, aby Slovo Božie bolo jediným posledným odvolacím súdom, odvolací súd sa stáva znásobenou myslou každého veriaceho. Jeden sa nechá presvedčiť že kalvinizmus je viac biblický. Druhý je presvedčený, že dispenzacionalizmus je viac biblický. A podľa akej normy sa každý rozhoduje? Štandardom je názor každého jednotlivca na to, čo je biblické. Štandard je nevyhnutne individualistický, a preto je štandard nevyhnutne relativistický.“ Keith A. Mathison, *The Shape of Sola Scriptura* (Moskva, ID: Canon Press, 2001), 246-47. **Individualizmus zase končí vytváraním nových ľudských tradícií**, Mathison, *The Shape of Sola Scriptura*, 253.

Princípy Scriptura. Tieto princípy nahrádzajú množstvo zdrojov kresťanskej tradície a uvoľňujú dva metodologické princípy, ktoré dávajú základ cirkvi ostatkov. Medzitým vedúci sektor „anonymného **ostatku**“ stále zakladá svoje hermeneutické princípy na tradícii, pričom nevidí potrebu „biblického hermeneutického obratu“.⁵²

V tomto bode vyvstáva otázka, má adventizmus princíp reality a princíp artikulácie? Odpoveď na túto otázku je áno Adventizmus ich má; aj keď adventistickí teológovia ich ako také explicitne neidentifikovali a neformulovali. Hoci adventisti nie sú zvyknutí premýšľať o realite a formulovaní svojho posolstva, už od prvých dní o nich vychádzali z biblicky definovaných predstáv. Tieto predbežné porozumenia vyplynuli z nádeje priekopníkov na Kristov osobný historický druhý príchod a po Veľkom sklamaní z toho, že Ho nasledovali do **nebeskej svätyne**.

V syntéze adventisti predpokladajú, že realita je historická pre ľudí aj pre Boha (ontológia). Implicitne tiež predpokladajú, že celá realita je spoločnou históriou Boha s Jeho stvoreniami (metafyzika). Pochopením reality ako existujúcej na jednej historickej úrovni, kde Boh a ľudia ako duchovné bytosti interagujú, adventisti účinne odmietli a nahradili novoplatónsku kozmologickú dichotómiu medzi ríšami ducha (neba) a dejinami (stvorenie). Napokon, adventisti vždy predpokladali, že historický, inkarnovaný, vzkriesený a nanebovstúpený Kristus je princípom artikulácie všetkých realít v obrovskom vesmíre od minulej až po budúcu večnosť.

52 „Namiesto obhajovania chaosu musí evanjelická cirkev znovu pochopiť reformačnú doktrínu sola scriptura, ktorá v podstate nie je ničím iným ako rannou cirkevnou doktrínou Písma a tradíciou zarámovanou do inej historickej kontext. Cirkev musí potvrdiť, že Písmo je jediným zdrojom zjavenia. Cirkev musí potvrdiť, že Písmo je jedinou, konečnou a neomylnou normou viery a praxe. A Cirkev musí potvrdiť, že Písmo sa má vykladať v spoločenstve svätých a prostredníctvom nich v teologickom kontexte vlády viery. Iba odmietnutím všetkých foriem autonómie, inštitucionálnej alebo individuálnej, môže byť ktorákoľvek vetva Cirkvi v poslušnosti Ježišovi Kristovi Pánovi.“ Tamže, 347.

Správa ako systém

Použitím týchto princíпов adventistickí priekopníci objavili „úplný systém pravdy, prepojený a harmonický“.**53** Zvyšok nevznikol preto, že by správne pochopili proroctvo, ale preto, že číru krásu a silu úplného systému prepojených a harmonických právd objavili v r. Písmo im nedalo pred Bohom inú možnosť.**54**

Systém spája všetky učenia Písma do harmonického celku sústredeného a artikulovaného živou historickou osobou Krista; historický inkarnovaný Kristus, ktorý zomrel, vstal z mŕtvych, vystúpil do neba, slúži našej spásy a príde, aby nás vzal navždy domov. Adventisti poznajú tento systém ako „tému veľkého sporu“. **Veľký spor** je však oveľa viac než len biblická „téma“ alebo „motív“. **Veľký spor** je systémom evanjelia - posolstva, pretože odкрýva históriu Božej lásky k svetu a vesmíru.⁵⁵

Adventisti hlásajú to isté evanjelium, aké hlásali učeníci po vzkriesení. „Mali kázať evanjelium – Krista v ľudskej podobe, Muža bolesti; Kristus v ponížení, zajatý zlými rukami a ukrižovaný; Kristus vstal z mŕtvych a vystúpil do neba, do Božej prítomnosti, aby bol Zástancom človeka; Kristus, aby opäť prišiel s mocou a veľkou slávou v nebeských oblakoch.“⁵⁶ Vtelený Kristus teda: „Jeho charakter a dielo sú stredobodom a obvodom všetkej pravdy. On je **ret'azou**, na ktorej sú spojené klenoty doktríny. V Ňom sa nachádza úplný systém pravdy.“⁵⁷ V rámci „**zlatej ret'aze**“ Krista historické činy od predurčenia pred stvorením až po završenie spásy v obnovy novej zeme, kríž je veľkou ústrednou pravdou, okolo ktorej sú zoskupené

1. všetky biblické pravdy,⁵⁸
2. Kristovo dielo zmierenia v duši veriaceho⁵⁹
3. dejiny cirkvi v nebi a na zemi.⁶⁰

Stručne povedané, samotný historický vzkriesený Kristus „Boží Syn je centrom veľkého plánu vykúpenia, ktorý pokrýva všetky dispenzácie.“⁶¹ **On je centrom všetkých doktrín.**⁶²

⁵³ White, Veľký spor medzi Kristom a Satanom počas kresťanskej dispenzácie, 423.

⁵⁴ Toto stručne zhrnula Ellen Whiteová vyhlásením, že úplný systém pravdy, ktorý mohli zažiť, im ukázal, že Boh riadil veľké adventné hnutie, ktoré im odhalilo ich postavenie (byť cirkvou ostatkov) a povinnosť (ich poslanie do sveta ako Zvyšok). Tamže.

⁵⁵ Úvod do širokého a komplexného dosahu Veľkej kontroverzie nájdete v Herbert E. Douglass, *The Heartbeat of Adventism: The Great Controversy Theme in the Writings of Ellen White* (Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2010).

⁵⁶ Ellen White, *God's Amazing Grace* (Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1973), 49.

⁵⁷ ———, *Our High Calling* (Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1961), 16.

⁵⁸ „Kristova obeta ako zmierenie za hriech je veľkou pravdou, okolo ktorej sa sústreďujú všetky ostatné pravdy. Aby bola každá pravda v Slove Božom, od Genezis po Zjavenie, správne pochopená a ocenená, musí byť študovaná vo svetle, ktoré prúdi z kríža Kalvárie. Predkladám vám veľký, veľkolepý pamätník milosrdenstva a znovuzrodenia, spásy a vykúpenia – Božieho Syna vyzdvihnutého na kríži. Toto má byť základ z každého prejavu našich služobníkov.“ ———, *Gospel Workers* (Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1948), 315. Kríž by sa však nemal redukovať na ospravedlnenie vierou ako teológia anonymného ostatku nároky namiesto toho „Zmierna obeť, Kristova spravodlivosť, je pre nás životne dôležitým centrom všetkej pravdy. **V kríži na Kalvárii sa stretáva milosrdenstvo a pravda, spravodlivosť a pokoj sa navzájom pobozkali. Zákon a evanjelium sú v dokonalom súlade;** sú prepletené ako **osnova a tkanina**. Vylievajú záplavu svetla do mravnej temnoty sveta, povzbudzujú, obnovujú, posväcujú všetkých, ktorí uveria pravde, všetkých, ktorí s radosťou a vďačnosťou prijímajú svetlo prichádzajúce z Božieho trónu.“ ———, „Misionár Práca,“ *Review and Herald*, 29. septembra 1891, ods. 8.

⁵⁹ Kríž je stredobodom Kristovho diela zmierenia v duši veriaceho. „Milovať Boha z celého srdca, mať účasť s Kristom na jeho ponížení a utrpení, znamená viac, ako mnohí chápajú. Kristovo zmierenie je veľkou ústrednou pravdou okolo ktorej zoskupujú všetky pravdy, ktoré sa týkajú veľkého diela vykúpenia. Mysel človeka má splynúť s myslou Kristovou. Toto spojenie posväčuje porozumenie, dáva myšlienkam jasnosť a silu. . . .“ ———, *Zdvihnite ho* (Hagerstown, MD: Review and Vydavateľský spolok Herald, 1988), 229.

⁶⁰ Napokon, kríž v strede Kristovho ústredného diela zmierenia je centrom cirkevných dejín a cirkvou vykúpených v nebi. A kríž a Kristovo dielo zmierenia sú stredobodom cirkevných dejín. „Dejiny cirkvi na zemi a cirkev vykúpená v nebi sa sústreďujú okolo kríža na Kalvárii. Toto je téma, toto je pieseň – Kristus celý a vo všetkom – v hymnách chvály znejúcich nebesami od tisícok a desaťtisíc krát desaťtisíc a nespočetnej spoločnosti vykúpených hostiteľ. Všetci sa spojte v tejto Mojžišovej a Baránkovej piesni. Je to nová pieseň, pretože sa nikdy predtým nespievala v nebi.“ ———, *Testimonies to Ministers and Gospel Workers* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1962), 433.

⁶¹ ———, „Nevýslovná radosť“, *Signs of the Times*, 22. december 1914, par 9.

62 „Kristus je stredobodom celej pravej náuky. Celé pravé náboženstvo sa nachádza v Jeho slove a v prírode. On je Ten, v ktorom sa sústreďujú naše nádeje na večný život; a učiteľ, ktorý od Neho zarába, nájde bezpečné ukotvenie.“ —, Rady pre rodičov, učiteľov a študentov (Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association, 1943), 453.

„Úplnosť“ systém pravdy zjavený v Písme zahŕňa všetko, čo kresťania potrebujú poznať vo viere a praxi.⁶³

Okrem toho systém, ktorého stredobodom je Kristus, zahŕňa nielen intelektuálnu úroveň doktrín, ale prostredníctvom nich aj duchovnú úroveň zjednotenia duše s Ním, na ktorej stojí a existuje biblická cirkev. Biblický systém právd, ktoré Kristus artikuluje do harmonického celku, je duchovným chlebom, ktorý živí a zjednocuje dušu s Kristom, čím vytvára existenciu cirkvi.⁶⁴ Inými slovami, prostredníctvom učiteľskej služby a prozreteľnosti Ducha Svätého kompletný systém božských živých právd s centrom v Kristovi preniká do duše, očisťuje ju a posväcuje.⁶⁵ Takto cirkev zhromažďuje okolo Krista "stredobod všetkej lásky a svetla"⁶⁶.

63 „Pán vyslovil svoj hlas vo svojom svätom slove. Tieto požehnané stránky sú plné poučenia a života, v súlade s pravdou. Sú dokonalým pravidlom správania. Sú dané pokyny, stanovené zásady, ktoré platia pre každú okolnosť života, aj keď niektorý konkrétny prípad nemusí byť uvedený. Nič nezostane neodhalené, čo je nevyhnutné pre úplný systém viery a správnu líniu praxe. Každá povinnosť, ktorú Boh vyžaduje z našich rúk, je objasnená; a ak niekto zlyhá vo večnom živote, bude to preto, že bol sebestačný, sebavedomý, plný márnej domýšľavosti a nespoliehal sa len na zásluhy Kristovej krvi na spasenie. Nikto nezíde zo správnej cesty, kto si pokorne a úprimne vezme Bibliu ako svojho sprievodcu, čím sa stane mužom svojej rady.“——, Myseľ, charakter, a Osobnosť, 2 sv. (Nashville, TN: Southern Publishing Association, 1977), 2:784.

64 „Príčinou rozdelenia alebo nehody v cirkvi je odlúčenie od Krista. **Tajomstvom jednoty je spojenie s Kristom.** Kristus je veľký Stred. Budeme sa k sebe približovať práve proporcionálne, ako sa blížime k Centru. Zjednotení s Kristom určite budeme zjednotení aj s našimi bratmi vo viere.“——, Manuscript Releases, 21 zv. (Strieborná jar, MD: Ellen White State, 1981, 1987, 1990, 1993), 15: 301.

65 „Olej, ktorý tak veľmi potrebujú tí, ktorí sú predstavovaní ako hlúpe panny, nie je niečo, čo by sa malo dávať navonok. Potrebujú priniesť pravdu do svätyně duše, aby ju očistila, zušľachtila a posvätila. Nie je to teória, ktorú potrebujú; je to posvätné učenie Biblie, ktoré nie sú neistými, nesúvisiacimi doktrínami, ale sú živými pravdami, ktoré zahŕňajú večné záujmy, ktorých centrom je Kristus. V ňom je úplný božský systém pravda. Spása duše prostredníctvom viery v Krista je základom a stĺpom pravdy.“——, Ye Shall Receive Power (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Združenie, 1995), 16.

66 „Čím bližšie budeme kráčať s Kristom, centrom všetkej lásky a svetla, tým väčšia bude naša náklonnosť k Jeho svetlonosom. Keď sú svätí priťahovaní ku Kristovi, musia byť nevyhnutne priťahovaní k sebe, pretože Kristova posväcujúca milosť bude zväzovať ich srdcia spolu. Nemôžete milovať Boha a predsa nemilovať svojich bratov.“——, Manuscript Releases, 15: 88.

História Božej lásky

Adventisti majú históriu, ktorú by mohli povedať svetu. Biblická história Božej lásky je ich posolstvom. Tým, že žijú toto posolstvo v každodennom živote, stávajú sa súčasťou Božích dejín spásy ako eschatologický biblický pozostatok. Sú viditeľnou cirkvou Božích ostatkov, pretože duchovne prežívajú a ohlasujú túto históriu svetu. Tieto dejiny sú úplným harmonickým systémom biblických právd sústredených v historických skutkoch Krista od stvorenia sveta až po nekonečné veky budúcej večnosti. Ako už bolo spomenuté, adventisti hovoria o tejto histórii ako o veľkom spore medzi Kristom a Satanom.

Kresťanské denominácie zanedbávali, zabúdali a odmietali túto históriu, pretože hermeneutické predpoklady ich viedli k ich zduchovňovaniu. Teontológia Boha a duše kresťanská tradícia predpokladá, že nemajú miesto pre Boha, ktorý historicky koná ako agent medzi inými historickými činiteľmi, ako to urobil Kristus počas svojho života a služby v Palestíne. Tak sa Veľký spor zduchovnil ako „príbeh“ o Kristovom sontologickom „zostupe“ od Otca (vtelenie) a „vzostupe“ k Otcovi („dekarnácia“). Dejiny Boha sa stali príbehom.

V tomto „príbehu“ je osobný historický vzťah, ktorý mal Kristus so svojimi učeníkmi, keď žil na zemi, nahradený platonickou myšlienkou spoločenstva ako účasti.⁶⁷ Veriaci majú po vzkriesení priamy vzťah s Bohom tým, že sa „zúčastňujú“ na jeho bytí. Tradícia chápe „participáciu“ ako „zdieľanie sa v bytí“, „vzájomné prebývanie“ a „vzájomné prenikanie“ nadčasovej nehistorickej reality Boha s dušou.⁶⁸ Participácia teda definuje spoločenstvo ako vzťah duše s nadčasovým Bohom skrze nanebovstúpeného Krista.

⁶⁷ Irenej a neskoršia tradícia používali „na opis druhu vzťahu, ktorý má ľudstvo s trojjediným Bohom“. Julie Canlis, Calvinov rebrík: Duchovná teológia vzostupu a vzostupu (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2010), 6.

⁶⁸ George Hunsinger vysvetľuje, že podľa kresťanskej tradície κοινωνία „znamená, že nie sme spojení s Bohom alebo medzi sebou ako guľôčkové ložiská vo vedre, prostredníctvom systému vonkajších vzťahov. Sme skôr niečo ako relačné polia, ktoré sa navzájom prenikajú, formujú a zúčastňujú sa na nespočetných skutočných, často nepolapiteľných spôsobov,“ George Hunsinger, Disruptive Grace (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2000), 257. Citované podľa Canlisa, Calvin's Ladder: A Spiritual Theology of Ascent and Ascension, 7-8.

Takto chápané spoločenstvo s Bohom oslobodzuje ľudské duše od ich súčasného spojenia s hmotou a historickými udalosťami a spája ich s nadčasovou oblasťou trojičného života.⁶⁹ Je zrejmé, že účasť na Božom bytí nahrádza biblickú osobnú, spoločenskú, duchovnú, tvárou v tvár. spoločenstvo (spoločenstvo κοινωνία) s inkarnovaným historickým Kristom, ktorý je základom veľkého sporu.

Kalvín, pravdepodobne popredný systematický mysliteľ anonymného ostatku, tiež zduchovnil históriu Veľkého sporu Boha so Satanom tým, že ho preložil do novoplatónskych ontologických kategórií. Toto sa stane zjavným, napríklad keď zistíme, že Kalvín zduchovnil zrejmy historický význam spoločenstva s Kristom v Písme prijatím tradičného pojmu „účasti“. Spoločenstvo s Kristom podľa Kalvína nemožno chápať v pojmoch spoločenstva alebo spoločnosti, ktorá je základom Veľkého sporu, ale skôr ako „jednotu, ktorou nás Boží Syn vstúpuje do svojho tela, aby nám oznamoval všetko, čím je. Z Jeho tela a Jeho krvi čerpáme život natoľko, že sa nevhodne nazývajú naším pokrmom.“⁷⁰ Vidíme, prečo mu silná a neutíchajúca závislosť anonymného ostatku na Kalvínovom teologickom systéme bráni prijať biblické dejiny Božej lásky, a preto stať sa viditeľným zvyškom biblických prorociev.

Konzervatívnejšie a biblicky zmýšľajúce evanjelické denominácie však stále myslia historicky a nepoddali sa úplne zduchovneniu Božích dejín lásky.⁷¹ Napriek tomu v pozadí týchto denominácií stále pôsobí vplyv tradičných hermeneutických predstáv, čo ich vedie k tomu, že dejiny Boha redukujú na o histórii Kristovho vtelenia na zemi. V praxi spirituality,

⁶⁹ ———, Kalvínov rebrík: Duchovná teológia vzostupu a vzostupu, 3, 43-44, 177-78.

⁷⁰ Kalvínsky list mučeníkovi (8. augusta 1555; CO 15.723), citovaný tamže, 13.

⁷¹ Pozri napríklad Henry M. Morris, The Long War Against God: The History and Impact of the Creation/Evolution Conflict (Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1989),

199. „...moderný konflikt stvorenia a evolúcie je viac než len vedecká kontroverzia alebo dokonca boj medzi vedou a náboženstvom, ako predstierajú evolucionisti. Nie je to nič menšie ako nová a kritická fáza v odvekom konflikte medzi jedinými dvoma základnými svetonázormi. Človek sa sústreďuje na Stvoriteľa sveta a jeho vykupiteľské dielo v prospech toho strateného sveta; druhý sa sústreďuje na stvorenia tohto sveta, nielen na človeka a jeho ciele zamerané na seba, ale aj na samotného diabla, ktorý je v konečnom dôsledku za každou vzburou proti Bohu.“

Dejiny Božej lásky sú zredukované na Vianoce a Veľkú noc. A aj táto história je chápaná ako symbol nehistorickej duchovnej reality, ktorá presahuje a zanecháva ľudské dejiny.

Na protipóloch tradície sa dejiny Božej lásky odohrávajú v časovej, priestorovej a materiálnej oblasti stvorenia. Duchovné spojenie s Bohom sa deje ako historický spoločenský vzťah medzi tvormi s nanebovzatým historickým Kristom slúžiacim z nebeskej svätyne. Kristus je stredobodom

ľudskej reality, a teda aj ľudskej a kozmickej histórie. **Rozsiahly päťzväzkový teologický komentár Ellen Whiteovej k Písmu, séria Veľký spor („Konflikt vekov“), sa začína a končí slovami „Boh je láska“, čím naznačuje, že Božie dejiny odhaľujú jeho milujúcu milosrdnú bytosť a charakter.**

Podľa Písma sú dejiny Božej lásky vo stvorení a vykúpení rozšírením večných dejín **lásky troch Božských osôb**. Počiatky tejto histórie môžeme vystopovať až do doby pred začiatkom Stvorenia, keď prostredníctvom božskej nekonečnej múdrosti **tri osoby Trojice** plánovali dizajn vesmíru. Z lásky a cez lásku si mysleli, že zdieľajú svoj život otvorením sa svojim stvoreniam.

Na začiatku Božej cesty, pred začiatkom, keď Boh stvoril vesmír, bol Kristus ustanovený za veľké centrum stvorenia (**Príslovie 8:22-23**), aby zohral úlohu prostredníka medzi nekonečným presahom bytosti, života a história **trojice** a obmedzený dosah života, bytia a histórie stvorenia, ktoré majú byť.⁷² Podľa

⁷² „Navrhujem, aby sme podľa **Príslovie 8** na začiatku stvorenia našli situáciu rovnocenných členov Božstva ako spolutvorcov. Nie je tam žiadna zmienka o čase, pred ktorým jeden z členov Božskej hlavy neexistoval, ani odkaz na večný podriadenosť jedného člena Božstva inému členovi. Skôr je opísaný čas pred stvorením vesmíru, keď, pravdepodobne na základe vzájomného súhlasu, je jedna Božská osoba „dosadená“ (nskIII) do úlohy Prostredníka. Zatiaľ čo Osoba my ju nazývame Otec naďalej reprezentovala transcendentnú povahu Božstva, Osoba, ktorú poznáme ako Syn, povýšená v božskej kenóze, aby reprezentovala imanentný aspekt božstva, blížila sa k svojmu stvoreniu, sprostredkovala medzi nekonečnosťou a konečnosťou, dokonca ešte pred tým ako vznikol hriech. Nejde o podriadenie Syna Otcovi, ale o dobrovoľnú blahosklonnosť, ktorá má byť dosadená do úlohy sprostredkovateľa, ktorý imanentne predstavuje Božiu lásku k Jeho obývanému vesmíru.“ Richard Davidson, „**Príslovie 8 a miesto Krista v Trojici**“, Journal of the Adventist Theological Society, 17, č. 1 (2006), 54.

Richard Davidson, “Proverbs 8 and the Place of Christ in the Trinity,”

Príslovie 8:1-36 Či azda múdrosť nevolá a umnosť nevydáva svojho hlasu? **2** Na vrchu vysokých miest, pri ceste, na rozcestí stojí; **3** vedľa brán, pri vchode do mesta, tam, kade sa vchádza ku dveriam, volá mocne; **4** Na vás, mužovia, volám, a môj hlas je k synom človeka! **5** Porozumejte, prostí, opatrnosť, a hlúpi, porozumejte srdcu! **6** Počujte, lebo budem hovoriť výborné veci, a otvorenie mojich rtov bude to, čo je pravé. **7** Lebo moje ústa budú vraviť pravdu, a ohavnosťou je mojím rtom bezbožnosť. **8** Spravedlivé sú všetky reči mojich úst; niečo v nich ničoho prevráteného ani krivého. **9** Všetky sú prosté rozumnému, a priame tým, ktorí nachádzajú známosť. **10** Prijmite moju kázeň a nie striebro a známosť radšej ako výborné zlato. **11** Lebo múdrosť je lepšia než koraly, a jakékoľvek prežiadúčne veci sa jej nevyrovňajú. **12** Ja múdrosť bývam s opatrnosťou, a ja známosť nachádzam dômyselnosť. **13** Bázeň Hospodina je nenávidieť zlé; pýchy a vysokomyselnosti a zlej cesty a úst prevrátenosti nenávidím. **14** Moja je rada a prospech; ja som rozumnosťou; moja je hrdinská sila. **15** Mnou kraľujú kráľovia, a kniežatá ustanovujú to, čo je spravdivé. **16** Mnou vládnu vládari a páni, všetci sudcovia zeme. **17** Ja milujem tých, ktorí ma milujú, a tí, ktorí ma skoro a pilne hľadajú, nachádzajú ma. **18** Bohatstvo a sláva je u mňa, trvalé imanie a spravdivosť. **19** Moje ovocie je lepšie nad zlato, nad rýdze zlato a to, čo donášam, nad výborné striebro. **20** Chodím cestou spravdivosti, stredom dráh súdu, **21** aby som tým, ktorí ma milujú, nadedila majetku a naplnila ich poklady. **22** **Hospodin si ma nadobudol za počiatok svojej cesty, pred všetkými svojimi skutkami, pred všetkými časmi. 23** Ustanovená som od veku, od počiatku, prv ako bola zem. **24** Keď ešte nebolo priepastí, bola som splodená, keď ešte nebolo prameňov, zaťažených vodami. **25** Prv ako byly vrchy zapustené do základov, prv ako byly brehy, bola som splodená, **26** kým ešte nebol učinil zeme ani polí ani začiatku rôzneho prachu okruhu zeme. **27** Keď pripravoval nebesia, tam ja, keď vymeriaval kruh nad priepasťou, **28** keď upevňoval najvyššie oblaky hore, keď utvrdzoval studnice priepastí, **29** keď kládol moru jeho medze a vodám, aby neprestupovaly jeho rozkazu, keď rozmeriaval základy zeme, **30** a bola som pri ňom dielovedúcim a bola som všelijako jeho rozkošou deň ako deň hrajúc sa pred ním každého času, **31** hrajúc sa na okruhu jeho zeme, a moje rozkoše so synmi človeka. **32** A tak teraz, synovia, počúvajte na mňa! A blahoslavení sú tí, ktorí ostríhajú moje cesty. **33** Poslúchajte kázeň a buďte múdri a neodmietnite! **34** Blahoslavený človek, ktorý počúva na mňa bdejúc pri mojich vrátach deň ako deň, strážiac podvoje mojich dverí. **35** Lebo ten, kto ma najde, najde život a dosiahne priazne od Hospodina. **36** Ale ten, kto hreší proti mne, pácha ukrutnosť na svojej duši; všetci, ktorí ma nenávidia, milujú smrť.

Boží plán je, že budú všetky veci vo vesmíre držať spolu v Kristovi **Kološanom 1:17-21** ¹²ďakujúc Otcovi, ktorý nás učinil schopných k podielu na lose svätých vo svetle, ¹³ktorý nás vytrhnul z moci temnosti a premiestnil do kráľovstva **Syna** svojej lásky, ¹⁴v ktorom máme vykúpenie skrze Jeho

krv, odpustenie hriechov, ¹⁵ktorý je obrazom neviditeľného Boha, prvorodený všetkého stvorenia; ¹⁶lebo v ňom je stvorené všetko, všetko, čo je v nebesiach i čo je na zemi, viditeľné i neviditeľné, buď tróny buď panstvá buď kniežatstvá buď vrchnosti, to všetko je stvorené skrze neho a cieľom neho, ¹⁷a ON je predovšetkým, a všetko v ňom povstalo a stojí, ¹⁸a ON je hlavou tela, cirkvi, ktorý je počiatkom, prvorodeným z mŕtvych, aby ON bol vo všetkom prvý. ¹⁹Lebo sa zaľúbilo *Otcovi*, aby v ňom prebývala všetka plnosť, ²⁰a aby skrze neho smieril všetko cieľom neho urobiac pokoj skrze krv jeho kríža, skrze neho, buď to, čo *je* na zemi, buď to, čo *je* v nebesiach, ²¹i vás, ktorí ste boli kedysi odcudzení a nepriateľmi myslou v zlých skutkoch; ale teraz *vás* smieril. Inými slovami, Kristus bol ustanovený, aby bol stredom systému reality, ktorú sa Boh chystal stvoriť. Božia láska ho podnietila, aby sa priamo spojil so svojimi stvoreniami prostredníctvom sprostredkovateľskej prítomnosti Krista v ich budúcom živote a dejinách. Božia láska je priama, osobná a historická. Skrze Kristovo sprostredkovanie sa Božia múdrosť a zákon stanú základom duchovného poriadku medzi slobodnými bytosťami stvorenými na Boží obraz.

Pred stvorením sveta Boh tiež podrobne vedel, čo sa stane po stvorení vesmíru. Boh vedel, že jeho stvorenia sa vzbúria proti duchovnému poriadku s centrom v Kristovi a spochybnia jeho historickú zvrchovanosť. Boh vedel aj o utrpení a smrti, ktoré budú nasledovať ako dôsledok nového duchovného poriadku, ktorý ich stvorenia vytvorili tým, že odmietli Kristovu sprostredkovateľskú úlohu vo stvorení. Napriek tomu Boh stvoril vesmír. Mnohí kresťania, ktorí spochybňujú Božiu lásku, zabúdajú na Boha, že sa rozhodol, že Kristus, stred okolo ktorého sú všetky veci vo vesmíre, by sa mal stať ľudskou bytosťou a zomrieť namiesto svojich vzbúrených stvorení. Božia láska v Kristovom vtelení a smrti bola spôsobom, ako reagovať na výzvu stvorenia voči Kristovej zvrchovanosti a obnoviť duchovnú harmóniu vo vesmíre.

Na počiatku Boh stvoril nebo a zem, aj keď to nepotreboval. Napriek tomu sa zamiloval. Keď Boh stvoril historickú realitu vesmíru, existovala dokonalá duchovná harmónia, až kým nevznikli spory v nebi i na zemi. V láske dovolil, aby proti Nemu existovalo niečo iné ako **ON** až do bodu, keď spochybňoval Jeho suverenitu, múdrosť, lásku, zákon a vládu. Iba Boh lásky môže stvoriť vesmír, ktorý Mu spôsobí nekonečné utrpenie, zatiaľ čo sa bude usilovať o blaho svojich stvorení. Prostredníctvom vzbury Jeho stvorení sa história Božej lásky stala históriou Veľkého sporu medzi Kristom a Satanom.

Odkedy sa začala vzburá duchovných stvorení na nebi a na zemi proti Božej vláde, história Božej lásky pokračovala s cieľom obnoviť stvorenie späť do jeho pôvodnej duchovnej harmónie vyjadrenej prostredníctvom Jeho zákona a večnej lásky. Počnúc Satanovou vzburou v nebi a jej rozšírením do rajskej záhrady, Kristus bol naďalej **srdcom**, okolo ktorého sú všetky veci súdržné.

Kristus je historickým činiteľom veľkých skutkov Božej zmluvy spasenia. Kázanie evanjelia pred potopou, volanie k Abrahámovi, Kristova prítomnosť a zjavenie na Sinaji, Jeho vtelenie, služba, smrť, vzkriesenie, nanebovstúpenie a nebeská služba sú niektoré z činov, ktoré Druhá Božská Osoba vykonala v dejinách, aby dosiahli úplné obnovenie dokonalej duchovnej harmónie, ktorá existovala na počiatku Stvorenia.

Dejiny vesmíru takto zjavené v Písme a vyjadrené v osobe a diele Ježiša Krista pomohli biblickému viditeľnému ostatku pochopiť dlhú a hlbokú históriu Božej lásky k Jeho stvoreniam. Spája všetky učenia Písma a kresťanské doktríny do uceleného a harmonického celku.

Pochopenie tejto histórie má hlboké dôsledky pre kresťanskú teológiu, pretože nahrádza makrohermeneutickú perspektívu, ktorú tradícia čerpá z klasickej a modernej metafyziky alebo postmoderných metanaratívov a metahistórií. oslobodiť sa od hermeneutickej nadvlády kresťanskej tradície a prekonať nezrovnalosti a nejednoznačnosti spôsobené „obrátением sa k Písmu“ anonymného ostatku. Postupom času teologická a duchovná sila historického metapríbehu Veľkého

sporu spôsobilá vznik viditeľnej biblickej cirkvi ostatkov. Toto zaisťuje vernosť Kristovmu evanjeliu a apoštolátu Cirkvi.⁷⁴

Pochopenie histórie Božej lásky má tiež hlboké dôsledky pre kresťanskú spiritualitu, pretože umožňuje hlboký a stály osobný vzťah s Bohom. Keď veriaci vierou pochopí a poslúcha Božie slová, živí sa Kristom, chlebom života. Božie slová prostredníctvom učiteľskej služby Ducha Svätého prenikajú hlboko do srdca veriacich a premieňajú ich na Kristov obraz. Spoločenstvo s Bohom už nie je účasťou na Jeho prežívaní prostredníctvom liturgickej mechaniky sviatostí, pričom srdce zostáva prázdne. Namiesto toho je spoločenstvo s Bohom osobným neustálym dialógom s inkarnovaným, vzostúpeným Kristom slúžiacim v nebeskej svätyni. Tento dialóg je veľmi reálne a odohráva sa v každodennom živote prostredníctvom štúdia Biblie, modlitby, poslušnosti a poslania. Táto skúsenosť, ktorá spája spoločenstvo každého veriaceho s Kristom a súčasne medzi sebou navzájom, je duchovným základom, na ktorom stojí viditeľná cirkev ostatkov Boha na zemi.

73 Slovo „metahistória“ sa vzťahuje na zastrešujúci príbeh alebo „grandécit“, ktorý dáva historickým záznamom poriadok a význam, najmä v rozsiahlych filozofiách dejín autorov ako Hegel, Marx alebo Spencer. Pozri Oxfordský slovník filozofie na <http://www.answers.com/topic/metahistory-1>.

74 Apoštolstvo Cirkvi podľa Písma nie je založené na apoštolskej postupnosti, ale na vernosti Kristovmu evanjeliu. Pozri napríklad Dederen, „Cirkev“, 563-64.

Misia cirkvi ostatkov

Keď veriaci prostredníctvom viery a poslušnosti prijímú Kristovo poslanstvo a spoločenstvo s ním v každodennom živote, stanú sa jeho učeníkmi (Ján 8:31) a prostredníctvom adopcie (Rim 8:15, Galaťanom 4:5, Efezanom 1:4) sa zapájajú do dejín Božej rodiny (Galaťanom 6:10, Efezanom 2:19, 3:15) a jeho poslanie (Matúš 28:19-20). V duchovnom vzťahu veriaceho ku Kristovi teda jeho poslanstvo a poslanie patria k sebe a sú podstatné pre existenciu Cirkvi.⁷⁵ Bez tohto poslanstva je poslanie cirkvi bezmocné. Bez tohto poslania je poslanstvo Cirkvi neplodné. Cirkev ako duchovná entita teda existuje, keď sa veriaci zjednocujú okolo Krista tým, že vo svojom živote prežívajú Jeho poslanstvo a poslanie.

Poslaním cirkvi je zdieľať Kristovo poslanstvo svetu. Kristovo poslanstvo zahŕňa dejiny Jeho lásky od predstvorenia, cez dejiny hriechu až po obnovenie pôvodnej harmónie v láske medzi všetkými stvoreniami a Bohom. Adventisti objavili toto poslanstvo prostredníctvom série historických skúseností, ktoré videli odzrkadlené a oznámené v **posolstvách troch anjelov zo Zjavenia 14**.

Ako už bolo vysvetlené, ich objavenie systému „prítomnej pravdy“ vyplynulo z ich neochvejnej oddanosti princípom **sola Scriptura** a **tota Scriptura** zdedených z anonymného **ostatku** a paradigmatickej zmeny v biblickej interpretácii a doktrinálnom myslení, ktoré objavili. Stručne povedané, zistili spôsob, akým všetky biblické doktríny patria k sebe v úplnom a harmonickom systéme súčasnej pravdy založenom iba na biblických hermeneutických predpokladoch. Tento filozofický a systematický úspech sa stal poslanstvom, ktoré vyvolalo existenciu cirkvi ostatkov. Arthur White charakterizoval niekoľko formujúcich rokov adventistického myslenia po Veľkom sklamaní ako „čas rozptýlenia“ (1845 – 1850), keď bola objavená „nezraniteľná štruktúra pravdy, ktorú treba prezentovať Slovu“ prostredníctvom „dôkladného štúdia Biblie a potvrdenia“ dielo Ducha prorockého.⁷⁶ Na konci tohto obdobia, keď všetká nedostatočnosť a biblického chápania do seba zapadla, Ellen White seabedome napísala: „vieme, že máme pravdu.“⁷⁷ Adventistickí priekopníci označovali tento systém pravdy pod nálepkou „prítomná pravda“, ⁷⁸ „posolstvá troch anjelov“, ⁷⁹ a „platforma pravdy“.⁸⁰

Po tomto počiatočnom objave Ellen Whiteová rozšírila tento systém pravdy do značných detailov vo svojich objemných spisoch. Po smrti Ellen Whiteovej bolo pre adventistických veriacich jednoduchšie čerpať poslanstvo cirkvi z jej spisov ako z Písma. Pozitívne je, že tento praktický

postup umožnil nasledujúcim generáciám zachovať posolstvo a poslanie cirkvi pri živote. **Negatívnou stránkou však je, že tento praktický postup vzdialil cirkev od štúdia Biblie a neochvejnej oddanosti raných adventistických priekopníkov zásadám sola a tota Scriptura.**

Zatiaľ čo pre niektorých adventistov bolo jednoduchšie získať posolstvo zo spisov Ellen Whiteovej, pre iných, ktorí sa obrátili na Písmo, bolo ťažšie dokázať adventistické doktríny a praktiky iba z Písma. Správne presvedčení o tom, že adventizmus by mal stavať iba na Písme, nakoniec posolstvo **ostatkov** menej zdôrazňovali a postupom času ho nahradili posolstvom, ktoré našli v protestantských cirkvách, alebo začali hlásať koherentný (*súvislí - ktorý je vzájomne pospájaný, tvoriaci celok*) systém biblickej pravdy, ktorý objavili priekopníci a Ellen Whiteová rozšírila vo svojich spisoch. Redukujú poslanie adventizmu na šírenie súčasných diskretných doktrín, praktík a služieb, ktoré nezahŕňajú súdržnosť všetkých biblických údajov, doktrín a histórie v živej osobe inkarnovaného Krista. V dôsledku toho posolstvo a poslanie ostatkov sa už viac neodchyľuje a nespochybňuje posolstvo a poslanie kresťanskej tradície a anonymného zvyšku. **Ostatok** už nemá za cieľ založiť „kresťanstvo na večnom základe“.⁸¹

75 Tamže, 549, 51.

76 „V perspektíve času, v ktorom sme zvýhodnení, možno to, čo priekopníci v rokoch 1845 až 1850 tak ľahko nevideli „čas rozptylu“, možno teraz ľahko považovať za čas rozvoja doktrínalnej štruktúry. Čas, keď telo pravdy bolo pevne spojené, kus po kuse. Bol to čas, keď by zainteresovaní boli zle pripravení zvestovať posolstvo, ktoré ešte nebolo pochopené v jeho plnosti a jeho vzájomných súvislostiach. Čas rozptýlenia – keď pokusy o šírenie pravdy dosiahli len málo – umožnil usilovné, dôkladné štúdium Biblie a potvrdzovanie práce Ducha Božieho prostredníctvom videní, čo vyústilo do nezraniteľnej štruktúry pravdy, ktorú možno predstaviť svetu. Arthur L. White, Ellen G. White, 6 zv. (Washington, DC: Review and Herald, 1981-1986), 1:190.

77 Ellen White, Manuscript Releases, 6:388. „Drahý brat Rhodes bol s nami na našej poslednej konferencii. Bolo dobré znova vidieť jeho tvár a povzbudzovať ho, keď som ho počul hovoriť o jasnej pravde o Bohu z Biblie. Aký jasný je náš postoj! Vieme, že máme pravdu. Brat Rhodes teraz odišiel spolu s bratom Johnom Andrewsom do východnej časti štátu, aby poľoval roztrúsené ovce. Dostali sme od nich dva listy. Boh pracuje a privádza duše zo smeti do jasného svetla pravdy. Dostali sme povzbudzujúce listy z rôznych miest. Boh je s Izraelom,“ List 30, 1850, s. 2. (Bratovi a sestre Lovelandovým, 13. decembra 1850).

78 ———, „Drahí bratia a sestry“, súčasná pravda (1850): ods. 8. Videl som tiež, že pastieri by sa mali poradiť s tými, ktorým majú dôvod dôverovať, s tými, ktorí boli vo všetkých posolstvách a sú pevní vo všetkej prítomnej pravde, skôr ako budú obhajovať nejaký nový dôležitý bod, ktorý môže si myslieť, že Biblia podporuje. Potom sa pastieri dokonale zjednotia a cirkev pocíti jednotu pastierov. Takýto postup, ktorý som videl, by zabránil nešťastným rozdeleniam a potom by nehrozilo, že sa vzácne stádo rozdelí a ovce sa rozpŕchnu bez pastiera.“

79 „Zvestovanie posolstva prvého, druhého a tretieho anjela bolo lokalizované slovom inšpirácie. Neodstraňujte žiadny kolík ani špendlík. Žiadna ľudská autorita nemá o nič viac právo meniť umiestnenie týchto posolstiev, ako nahradiť Starý zákon Novým zákonom. Starý zákon je evanjelium v obrazoch a symboloch. Podstatou je Nový zákon. Jedno je rovnako podstatné ako druhé. Starý zákon predkladá lekcie z Kristových pier a tieto lekcije nijako zvlášť nestratili svoju silu. Prvé a druhé posolstvo bolo dané v roku 1843 a 1844 a teraz sme pod vyhlásením tretieho; ale všetky tri posolstvá ešte treba zvestovať. Teraz ako kedykoľvek predtým je dôležité, aby sa opakovali tým, ktorí hľadajú pravdu. Perom a hlasom máme rozozvučať vyhlásenie, ukazujúc ich poradie a uplatňovanie prorociev, ktoré nás privádzajú k posolstvu tretieho anjela. Tretia nemôže existovať bez prvého a druhého. Tieto posolstvá máme dávať svetu v publikáciách, v prejavoch, ukazujúc v línii prorockej histórie veci, ktoré boli a veci, ktoré budú,“ ———, Counsels to Writers and Editors, 26, 27.

80 White, Veľký spor medzi Kristom a Satanom počas kresťanskej dispenzácie, 401.

81 „Ako sa blíži koniec, svedectvá Božích služobníkov budú rozhodnejšie a mocnejšie a ožiaria svetlo pravdy na systémy omylov a útlaku, ktoré tak dlho držali nadvládu. Pán nám pre tento čas poslal posolstvá, ktoré ustanovia kresťanstvo na večnom základe; a všetci, ktorí veria súčasnej pravde, musia stáť nie vo svojej vlastnej múdrosti, ale v múdrosti Božej a postaviť základy mnohých generácií; a budú zapísaní v nebeských knihách ako „opravcovia prielomu“, „obnoviteľ chodníkov, na ktorých sa dá prebývať“. Zoči-voči najtrpkějšíemu odporu máme zachovávať pravdu, pretože je pravdou. Boh pôsobí na ľudské mysle; nepracuje len človek. Veľká osvetľujúca sila pochádza od Krista; jas jeho príkladu sa má uchovávať pred ľuďmi v každej reči. Jeho láska je slávou dúhy obklopujúcej trón na výsostiach.“ Ellen White, „Nechajte trúbku dať jasný zvuk“, Review and Herald,

Namiesto toho niektorí adventisti v našich dňoch predpokladajú posolstvo a poslanie adventizmu a anonymný **ostatok** je jeden a ten istý.⁸² Nie je prekvapujúce, že hlboké doktrinálne rozpory v adventizme⁸³ vytvárajú duchovnú nejednotu, upadajúcu misiu a nepokoj v niektorých sektoroch s „zdedeným“ tvrdením byť **viditeľným ostatkom cirkvou Božou** na zemi. Tento vývoj ohrozuje samotnú existenciu **ostatku** a úspech jeho poslania.⁸⁴

Napriek tejto situácii adventizmus naďalej zdôrazňuje globálnu misiu Cirkvi, aj keď v rastúcom odpojení od úplného a harmonického systému biblickej pravdy. Dokonca aj tí, ktorí stotožňujú poslanie **ostatku** s „posolstvami troch anjelov“ alebo „prítomnou pravdou“, majú tendenciu unikať vnútornej koherencii biblického systému a jeho zjednocujúcej a transformujúcej sile. Robia to tak, že hlásajú „osobitné“ doktríny adventizmu, ale nepoužívajú ich ako kľúč, ktorý otvára pohľad na celý a harmonický systém biblickej pravdy. Tým prestanú prežívať a odovzdávať posolstvo adventizmu a naplňovať jeho poslanie.

V tomto prostredí sa poslanie Cirkvi scvrkáva na krst a počet ako meradlo jej úspechu.⁸⁵ Dejiny Božej lásky sa menia na niekoľko odlišných doktrín. V dôsledku toho ostatok postráda duchovnú silu Božieho posolstva a nahrádza ho myšlienkami a metódami, ktoré vymysleli ľudské mysle. Keď **ostatok** už nechápe svoje poslanie ako obnovenie kresťanstva do jeho večnosti na biblickom základe riskuje, že **sa inštitucionalizuje** a svoje poslanie sleduje nebiblickým spôsobom podľa tradície.

13. decembra 1892, ods. 5.

82 Pozri napríklad George Knight, „Dvadsaťsedem základov pri hľadaní teológie“, Ministry 74, č. 2 (2001). **83** Úvod k teologickým deleniam v adventizme pozri napríklad Fernando Canale, „Od vízie k systému: Dokončenie úlohy adventistickej teológie, 1. časť: Historický prehľad“, Journal of the Adventist Theological Society 15, č. 2 (2004). **84** Jednoduché vysvetlenie nebezpečenstiev, ktorým adventizmus čelí, nájdete v knihe Knight, The Apocalyptic Vision and the Neutering of Adventism. **85** Ellen Whiteová nás varovala pred nebezpečenstvom merania úspechu číslami. „Ak znížite štandard, aby ste si zabezpečili popularitu a zvýšenie počtu, a potom urobíte z tohto nárastu radosť, ukážete veľkú slepotu. Ak by čísla boli dôkazom úspechu, Satan by si mohol nárokovať prvenstvo; pretože v tomto svete sú jeho nasledovníci väčšinou vo väčšine. Je to miera morálnej sily, ktorá prestupuje kolégium, čo je testom jeho prosperity. Zdrojom radosti a vďačnosti by mala byť cnosť, inteligencia a zbožnosť ľudí, ktorí tvoria naše zbory, nie ich počet.“ Biela, kresťanská výchova, 42.

Vynára sa otázka, je možné založiť adventistické posolstvo, ktoré objavili priekopníci a rozšírila Ellen Whiteová, na samotnú Bibliu? Dokázali by adventisti obhájiť históriu Božej lásky iba z Písma bez citovania Ellen Whiteovej? Výzva byť **ostatkom** si vyžaduje kladnú odpoveď na túto otázku.

Vzhľadom na súčasný rozvoj adventizmu vo svete učenia je potrebné odpovedať na túto otázku na sofistikovanej úrovni teologickej a vedeckej vedy. Táto úloha zahŕňa všetky sektory a úrovne adventizmu a vyžaduje si obnovený záväzok k **(1)** princípom sola, tota a prima Scriptura (odvrátenie sa k Písmu od tradície a kultúry) a k **(2)** hermeneutickej úlohe adventistických pilierových doktrín. (biblický hermeneutický obrat), ktorý prijali adventistickí priekopníci. Okrem toho to vyžaduje, aby adventistickí učenci, pastori, správcovia a laici uznali filozofickú povahu biblického hermeneutického obratu a systematickú povahu „nezraniteľnej štruktúry pravdy“, ktorú objavili priekopníci. Tento aspekt úlohy predpokladá podstatné rozšírenie súčasných teologických praktík tak, aby zahŕňali ešte neprešľapané oblasti biblickej filozofie a biblickej systematickej teológie. Súčasné služobné a misionárske praktiky zároveň potrebujú podstatné rozšírenie, aby zahŕňali oblasti vzdelávania a učeníctva.

Realizácia týchto úloh umožní adventistom zažiť vo svojom živote objavenie harmonického a úplného systému pravdy na vlastnej koži. Tým, že adventisti do duchovnej hĺbky pochopia históriu Božieho slova a stanú sa jej súčasťou, získajú z prvej ruky skúsenosť, že sú viditeľnou cirkvou Božích ostatkov. Budú tiež rásť duchovné spojenie s Kristom⁸⁶ a medzi sebou navzájom,⁸⁷ ktoré sú

nevyhnutné podmienky⁸⁸ pre úspech v záverečnej misii ohlasovania a zdieľania Božích dejín lásky v Kristových historických skutkoch spásy od minulej až po budúcu večnosť.

86 „Keď uvádzame svoje srdcia do jednoty s Kristom a naše životy do súladu s Kristom Jeho dielo, Duch, ktorý zostúpil na učeníkov v deň Turíc, padne na nás.“———, Svedectvá pre cirkev, 4. vydanie. (Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Assn., 1948), 8:246.

87 „Kristus je spájajúcim článkom zlatej reťaze, ktorá spája veriacich v Boha. V tomto veľkom testovacom čase nesmie dôjsť k žiadnemu oddeľovaniu. . . . Božie deti tvoria jedno zjednotení v Kristovi, ktorý predstavuje svoj kríž ako centrum príťažlivosti. Všetci, ktorí veria sú jedno v Ňom.“———, Zdvihni ho: 296. „Boží ľud bude prebývať v Kristovi, Ježišova láska bude zjavená a jeden Duch oživí všetky srdcia, obrodí a obnovujúc všetkých na Kristov obraz, utvárajúc všetky srdcia rovnakým. Ako živé vetvy Pravý vinič, všetci budú spojení s Kristom, živou hlavou. Kristus bude prebývať v každom srdci, viesť, utešovať, posväcovať a prezentovať svetu jednotu nasledovníkov Ježiš, a tak vydal svedectvo, že nebeské poverenia sú dodané zvyšku cirkvi. V jednote Kristovej cirkvi bude dokázané, že Boh poslal svojho jednorodného Syn do sveta.“———, Selected Messages, 3 vols. (Washington, DC: Prehľad a Herald Publishing Association, 1958, 1980), 1:385.

88 „V jednote je život, sila, ktorú nemožno získať iným spôsobom. Tam bude obrovská moc v cirkvi, keď sú energie členov zjednotené pod kontrolou Ducha. Potom bude Boh môcť mocne pôsobiť prostredníctvom svojho ľudu na obrátenie hriešnikov.“———, Svedectvá pre cirkev, 7: 236.

V súhrne, poslanie ostatku spočíva v zdieľaní posolstva a duchovných skúseností, ktoré sú základom jeho existencie ako viditeľného Kristovho spoločenstva. V bytí **ostatku**, poslanie a posolstvo patria k sebe. Misia nemôže existovať bez správy a správa nemôže existovať bez poslania. Zatiaľ čo misia opisuje skúsenosť posolstva, posolstvo načrtáva povahu a obsah duchovnej skúsenosti zjednotenia s Kristom. Zhrnutie a podstata skúsenosti posolstva a misie stredísk ostatkov v celom biblickom systéme teológie a filozofie priekopníci označili pod rubrikami „posolstvo troch anjelov“, „prítomná pravda“ a „platforma pravdy“.

Poslanie nie je len zdieľanie doktrín, ale aj duchovno-historických skúseností nimi vyjadrených. Kristovi učeníci teda chápu a žijú vo svojom každodennom živote posolstvo, ktoré zdieľajú a ohlasujú. Okrem toho rozumejú svojej skúsenosti byť pozostatkom skutočnej histórie Božej lásky vo Veľkom spore proti Satanovi.

Posolstvo zvyšku je široké a zahŕňa všetko. Pomáha učeníkom objaviť vnútornú súdržnosť celej Biblie a všetkých jej doktrín. Navyše prináša intelektuálnu, duchovnú a existenciálnu súdržnosť do zlomenín spôsobených hriechom a vzburou proti Bohu. Tu spočíva sila evanjelia obnoviť život a nádej. Poslanie-posolstvo zvyšku dobre zodpovedá potrebám zmyslu a duchovnej koherencie našej postmodernej kultúry. Zároveň z toho vyplýva skutočný a úplný odchod a nahradenie teologických a filozofických systémov a spirituality, ktoré prijala kresťanská tradícia a anonymný **ostatok**. Poslanie **ostatku** tak stavia kresťanstvo na jeho večný základ.

Zhrnutie a závery

Adventisti tvrdia, že sú viditeľnou cirkvou ostatkov Krista, pretože vidia, že naplňajú identifikačné znaky ostatku zahrnuté v knihe Zjavenie. Pretože mnohí vnútri i mimo cirkvi cítia, že takéto rozsiahle tvrdenie potrebuje silnejšie vysvetlenie, v tomto článku som stručne preskúmal dôvody a význam adventistického tvrdenia siedmeho dňa, že je viditeľnou eschatologickou cirkvou **ostatkov** Krista.

Krátka analýza biblických údajov ukázala, že Cirkev existuje v Kristovi. Jej existencia je duchovná, pretože viera v Kristove slová a pod vedením Ducha Svätého sa zapája do Kristovho poslania vo svete, ako je zaznamenané v Písme. Navyše, Písmo používa označenie „ostatok“ na historický a duchovný vývoj Božích ľudí, Izraela aj cirkvi, počas dejín spásy. V dôsledku toho by sme nemali chápať eschatologický **ostatok** opísaný Jánom v Zjavení 12:17 ako entitu odlišnú od cirkvi, ale ako samotné pokračovanie cirkvi Nového zákona ako **ostatku** Izraela. Povaha a existencia cirkvi

ostatkov je preto založená na jej duchovnej vernosti Kristovmu Slovu a poslaniu, ako je zaznamenané v Písme.

Na začiatku svojej histórie však kresťanská cirkev postupne opustila hermeneutické predpoklady, ktoré novozákonní pisatelia prevzali zo starozákonného kánonu a nahradili ich gréckymi ontologickými kategóriami. Tento „hermeneutický obrat ku gréckej filozofii“ skreslil biblické učenie a vytvoril reinterpretáciu Písma a jeho učenia. Navyše to viedlo kresťanskú tradíciu k nahradeniu Kristovej prítomnosti v **nebeskej svätyni liturgiou a sviatosťami cirkvi**. Týmto spôsobom sa cirkev rozhodla postaviť na novú cudziu duchovnú pôdu, čím zavrhla biblickú duchovnú pôdu, na ktorej stála novozákonná cirkev ako zvyšok Izraela. Hoci Písmo v kresťanskej tradícii nikdy nechýbalo, nová filozofická hermeneutika rozhodne zdeformovala jeho učenie a oslabila jeho silu. Nakoniec to prispelo k tomu, že cirkev sama seba chápala ako náhradu za Izrael ako jeho **ostatok**, založiť svoju existenciu na sviatosťoch a na nároku apoštolskej postupnosti.

Aj keď „obrátenie sa k Písmu“ hlavnej línie a radikálnych reformácií viedlo k objaveniu zabudnutého biblického učenia, prestali spochybňovať hermeneutické princípy kresťanskej tradície. Táto skutočnosť bránila reformačným cirkvám stať sa jednotnou teologickou a ekleziologickou alternatívou rímskokatolíckeho náboženstva. Namiesto toho protestantský „obráťte sa na Písmo“ rozdelil kresťanskú cirkev na čoraz väčší počet denominácií. Napriek týmto nedostatkom však objavenie biblickej pravdy a zdôraznenie biblického Krista, ktoré priniesol protestantský „obrátenie sa k Písmu“, vytvorilo „anonymný pozostatok“. Inými slovami, Cirkev ostatkov, šírená medzi denominačnými fragmentáciami kresťanskej tradície, sa začala anonymne a bez viditeľnej tváre zhromažďovať okolo Krista Písma.

Podľa vzoru vedeckého a teologického vývoja, ktorý načrtli Thomas Kuhn a Hans Küng, sa „obrátenie k Písmu“ anonymného **ostatku** zintenzívnila, čo viedlo k nevyhnutnému „biblickému hermeneutickému obratu“, ktorý vytvorili raní adventistickí priekopníci. Identita adventistov siedmeho dňa ako cirkvi ostatkov teda nestojí na biblických znakoch ostatkov, ani na učení izolovaných kresťanských doktrín, ako je napríklad sabbat siedmeho dňa, prejav daru proctva, svätyňa alebo posolstvá troch anjelov. Namiesto toho stojí na Písme, samotnom (**sola**), úplne (**tota**) a hermeneuticky (**prima**). Podľa Písma však **ostatok** existuje v duchovnom spojení s Kristom. Toto spojenie pramení z objavenia, prijatia a duchovného znútornenia úplného a harmonického biblického systému teológie a filozofie, ktorému sa otvoril „biblický hermeneutický obrat“.

Presnejšie, keď „biblický hermeneutický obrat“ nahradil „filozofickú hermeneutiku“, ktorú prijala kresťanská tradícia a anonymný zvyšok, spiritualita Písma sústredená v prítomnosti historického inkarnovaného Krista v nebeskej svätyni nahradila spiritualitu kresťanskej tradície sústredenú v imaginárnej prítomnosti. Krista v liturgii a sviatosťoch cirkvi. Cirkev ostatkov teda stojí na tej istej biblickej duchovnej pôde, na ktorej stál Izrael a ostatok Izraela v cirkvi Nového zákona, a jedia rovnaký duchovný pokrm, aký jedli (1 Kor 10:1-5). Takto sa biblický odkaz izraelskej cirkvi Nového zákona objavil v Písme v eschatologických časoch. Anonymný **ostatok** zmuoval do viditeľnej eschatologicky biblickej **ostatkovej cirkvi**.

Výzvy, ktorým **ostatok** čelí, sú obrovské a epochálne. Byť v **ostatku** nie je ľahké, ale Kristus to uskutočňuje svojou službou v nebeskej svätyni a prozreteľnostným pôsobením Ducha Svätého. Byť biblickým **ostatkom** nie je vlastníctvom alebo odznakom cti, ktorým sa treba chváliť, ale zodpovednosťou, službou a poslaním. Veriaci Cirkev nededia, ale vytvárajú ju vernosťou Kristovi Písma a Jeho spásnosnému poslaniu. **Ostatok** existuje ako nedokončený proces oživenia a reformy kresťanskej cirkvi z púšte ľudských tradícií.

Byť **ostakom** je duchovná skúsenosť bytia v posolstve. To znamená, že **posolstvo / systém ostatku** patrí k jeho samotnej existencii a životu. Posolstvo cirkvi **ostatkov** je procesom historického osvojovania si kompletného systému teológie a filozofie, ktorý adventisti poznajú ako Veľký spor

medzi Kristom a Satanom. Posolstvo Cirkvi sa zhoduje s dejinami Božej lásky a spásy. Okrem toho by sme mali mať na pamäti, že posolstvo a spiritualita patria k sebe. V dôsledku toho spiritualita pozostatkov pramení z internalizácie v srdci Kristovho učenia a dejín lásky. Keď sa veriaci v duchu zjednotia s Kristom, stanú sa Mu úplne lojálni a plne sa stotožňujú s Jeho zákonmi, učeníami a zaslúbeniami. Byť v posolstve znamená byť v dejinách Božej lásky, a preto predpokladá hlboké pochopenie tejto histórie ako je prezentované v Písme. Pretože bytie v dejinách Boha je existenciálnym duchovným zážitkom celej bytosti, zahŕňa radikálny odklon od ducha sveta a ľudských kultúr.

Byť v posolstve si vyžaduje, aby adventisti podrobne vyjadrili obsah a silu „kompletného systému teológie a filozofie“, ktorý objavili a načrtli prví priekopníci. Môže byť teológia a filozofia Veľkého sporu majstrovsky vyvinutá Ellen Whiteovou prezentovaná na základe princípov sola, tota a prima Scriptura na vedeckej úrovni systematickej teológie a filozofie? Rozšírili by adventisti na začiatku 21. storočia teologické a filozofické revolúcie iniciované priekopníkmi vo vedeckých oblastiach filozofie, systematickej teológie a vied? Predstavili by adventisti Cirkvi a svetu úplný systém biblických doktrín bez použitia ľudských tradícií alebo spisov Ellen Whiteovej (sola Scriptura)?

Ukázali by adventisti krásnu vnútornú historickú systematickú súvislosť Kristových činov vykúpenia a učenia v celej Biblii (tota Scriptura)? Použili by adventisti biblické filozofické a teologické systémy ako princípy na vedenie vedeckého a filozofického výskumu vo všetkých oblastiach ľudského poznania a spirituality (prima Scriptura)? Aby mohla Cirkev **ostatkov** odpovedať na tieto otázky, musí spochybníť tradíciu s Písmom v vedeckých oblastiach filozofie, systematickej teológie a vied.

Byť **ostatkom** je duchovná skúsenosť bytia v misii. To znamená, že poslanie **ostatku** patrí k jeho samotnej existencii a životu. Poslaním cirkvi **ostatkov** je historický proces svedectva Kristovho posolstva a poslania. Vo svojej podstate je ostatok výzvou k pokániu rozšíreným na kresťanskú tradíciu a anonymný ostatok, ktorý zanedbáva a nahrádza skutočného živého Krista ľudskými tradíciami a učením. V tomto širokom kontexte je misia pozvaním adresovaným každému človeku, aby opustil cesty sveta a kultúry a nasledoval duchovné cesty Krista Písma. Poslaním cirkvi ostatkov je teda zdieľať skúsenosť porozumenia a spolupatričnosti s históriou Kristovej lásky a vykupiteľských skutkov, a tým vytvoriť a zhromaždiť spoločenstvo duchovných učeníkov pripravených zdieľať rovnakú skúsenosť a túžiacich po osobnom stretnutí s Kristom na novej zemi. Naplnením svojho poslania je ostatok predurčený stať sa ekumenickou biblickou alternatívou k ekumenickej tradičnej alternatíve na čele s rímskokatolíckou cirkvou.

Byť v misii si vyžaduje, aby adventisti pozdvihli Krista Písma prežívaním a zdieľaním úplného a harmonického systému filozofie a teológie cirkvi a svetu. Toto posolstvo/systém (posolstvá troch anjelov, súčasná pravda, platforma pravdy) je mocné, pretože zahŕňa všetky doktríny a údaje Písma v koherentnom a všetkom zahrnujúcom duchovnom historickom metapríbehu sústredenom v Kristovi. V tomto metapríbehu je stredom prítlačlivosti križ a vtelený vzkriesený Kristus slúžiaci v Nebeskej svätyni je centrom spirituality a spásy. Žili by adventisti a ohlasovali Krista Písma bez použitia zdrojov, metód, liturgií a duchovných disciplín odvodených z tradície a kultúry? (sola Scriptura)? Žili by adventisti a hlásali celé posolstvo (náuky) a historickú spiritualitu Krista a nie len niektoré izolované doktríny a praktiky podľa vlastného výberu (tota Scriptura)? Používali by adventisti metódy, liturgie a praktiky anonymného **ostatku** až po ich kritickom prispôbení úplnému a harmonickému duchovnému systému/posolstvu Písma (tota Scriptura)? Povolali by adventisti veriacich z tradičných a nominálnych kresťanských cirkví, aby sa pripojili k biblickej cirkvi ostatkov? Na zodpovedanie týchto otázok musí cirkev ostatkov spochybníť tradíciu s Písmom v vedeckých oblastiach služby, misie, spirituality a náboženskej výchovy.

Byť **ostatkom** je duchovná skúsenosť bytia v nádeji. To znamená, že nádej patrí k samotnej existencii a životu zvyšku. Inými slovami, cirkev **ostatkov** je historický proces prípravy ľudí na Kristov súd a druhý príchod. Byť v nádeji znamená, že zvyšok žije v očakávaní večnosti. Veriaci dychtivo očakávajú, že sa s Kristom stretnú tvárou v tvár, presne ako to urobili učeníci, veľmi skoro, keď sa Herec vráti historicky, viditeľne, v sláve a majestáte. V tom čase obnoví všetko na nebi a na zemi späť do pôvodnej dokonalej harmónie lásky.

Byť v nádeji si vyžaduje, aby adventisti žili vo viere (Habakuk 2:4) (misia) vo všetkých slovách, ktoré vychádzajú z Božích úst (Matúš 4:4; Rimanom 10:17) (posolstvo). Nádej robí posolstvo a poslanie zvyšku skutočnými. Mohli by adventisti dôverovať a dúfať iba, úplne a hermeneuticky v bezprostredný, historický druhý príchod Krista Písma? Aby adventisti odpovedali na túto otázku, potrebujú prebudenie a reformu svojho života, svojich domovov a svojich cirkví. Oživenie pochádza z úplného odovzdania sa skutočnému Kristovi Písma, Jeho láske a zaslúbeniam. Byť v nádeji je požehnaná a radostná skúsenosť života v tomto temnom svete ako pokrok v čase, keď sa milosťou a dielom Boha „skončil veľký spor. Hriech a hriešnici už nie sú. Celý vesmír je čistý. Jeden pulz harmónie a radosti bije cez obrovské stvorenie. Od Toho, ktorý všetko stvoril, prúdi život, svetlo a radosť cez ríše neobmedzeného priestoru. Všetky veci, živé i neživé, vo svojej nezatienenej kráse a dokonalej radosti, od nuly po najväčší svet, vyhlasujú, že Boh je láska.“⁸⁹

Fernando Canale

Vzdelávanie

Bakalár teológie, profesor filozofie a pedagogiky, River Plate University Bakalár filozofie, Katolícka univerzita v Santa Fe - Ekvivalencia MDiv, PhD, Andrews University

Životopis

Fernando L. Canale, emeritný profesor, pôsobil na Andrews University ako profesor teológie a filozofie dvadsaťosem rokov (1985 – 2013). Počas svojho dôchodku zostáva aktívny vo výskume, radí doktorandom a dohliada na Adventist Sola Scriptura Research Group. Publikoval množstvo článkov a niekoľko kníh vrátane *Ku kritike teologického rozumu*, *Späť k inšpirácii zjavením*, *Kognitívne princípy kresťanskej teológie*, *Stvorenia, evolúcie a teológie*, *Základné prvky kresťanskej teológie*, *Vízia a misia a Sekulárny adventizmus? Býva v St. Joseph, Michigan*.

Pred príchodom na Andrews University bol pastorom v Argentíne a Uruguaji a vyučoval filozofiu a teológiu na River Plate Adventist College v Argentíne, **E-mail:** canale@andrews.edu

⁸⁹ White, *Veľký spor medzi Kristom a Satanom počas kresťanskej dispenzácie*, 678.